

ACTIVITATS RELLEVANTS EN AQUESTS 25 ANYS DE L'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA DE GIRONA

Alguns amics excessivament entusiastes, m'han insistit en la recopilació i publicació de les excursions al llarg de l'existència de la nostra Associació, les quals ens portaven a visitar jaciments i els innumbrables monuments històric-artístics existents al llarg de les nostres comarques, a fi de conèixer "in situ", els resultats de la important tasca portada a cap per les generacions anteriors, creant una munió d'obres d'art, que són l'orgull de propis i estranys. Una manera pràctica de fer la Història de l'Art, mitjançant els models existents.

Una de les tasques que ens imposàrem al crear l'Associació Arqueològica, era el fer aquestes sortides col·lectives i periòdiques per a conèixer i divulgar el nostre magnífic Patrimoni, seguint una antiga costum meva, d'acompanyar a l'amic Oliva, en la seva tasca com a Delegat del Patrimoni Provincial i dels jaciments de les nostres comarques.

Faré doncs, una breu història, per arribar als moments actuals i entendre el motiu d'aquestes

activitats tan interessants.

Vaig conèixer a Miquel Oliva a mitjans de la dècada dels anys 50, concretament al 1954 i immediatament vàrem crear una forta amistat vinculada amb la nostra mútua estimació a la cultura del nostre país i al patrimoni legat pels nostres avantpassats.

La meva feina com a visitador metge, em permetia, en aquells moments, disposar d'hores lliures per a dedicar-les a acompanyar a l'amic Oliva en les seves sortides per la geografia gironina i vetllar per la conservació d'uns monuments, cal dir-ho, en un estat lamentable d'abandó, la gran majoria d'ells.

Tot plegat feu que conegués un món per mi encisador format per aquesta enorme quantitat d'edificis i peces de tan gran valor artístic i històric, al mateix temps, anava coneixent a les persones, unes professionals i altres interessades en la matèria, que feren que em sentís totalment implicat i absort.

L'Oliva tenia una forta personalitat i reunia al seu entorn, tot

aquell que es sentia atret o es dedicava professionalment, així vaig conèixer als professors, Lluís Pericot, mestre indiscutible, el professor Maluquer, Palol, Ripoll.... altres de fora com l'italià Lambol·la o el professor Beltran de Saragossa, professor Almagro, quan era el director de les excavacions a Empúries, més tard ho seria el Dr. Ripoll. Als estius venia el professor Kuken de Bonn, a donar un curset a Empúries, finalment ja desde l'Associació, al professor Henry de Lumley, director del Museu de l'Home de París i professor a la Universitat de Marsella.

Però amb qui realment he passat les millors estones de la meua vida, fou amb els de casa nostra, fou de la mà d'ells que vaig aprendre a estimar el que anava coneixent dia a dia, en Paco Riuró, Carles Palol, Dr. Corominas.... ells em parlaren d'art, visitàrem jaciments com el Cau de les Goixes, els poblats ibèrics de la Creueta, St. Julià de Ramis. St. Aniol de Finestres, on excavàvem vora el Llèmana. De la mà del Dr. Corominas, conec les peces trobades a Serinyà i l'Opidum de Porqueres. I mica en mica anava coneixent diferents grups d'aficionats. A Torroella de Montgrí en Vert i el seus amics, a Palafrugell a En Badia i el seu grup, a Sant Feliu de Guíxols, el mestre Esteve dedicat a l'estudi i excavació de dolmens i sobre-

tot a la col·lecció de les Gavarres, a qui algun cop vaig acompanyar a Romanyà i altres indrets, com el Pla de Martís. El grup de Llagostera amb el Dr. Peius Pascual, el Dr. Bohigas, amic incondicional que deixava la feina de metge per acompanyar-nos amb les nostres sortides i quan encara no tenien cotxe i viatjàvem amb la meua "Lambreta".

A Olot vaig contactar amb un home d'una entrega i formació total, el Sr. Solà Morales. Amb En Sala de Castellfolit anàvem a les coves de la Garrotxa i a multitud d'esglésies romàniques. A Baget hi passaven vetllades impossibles d'oblidar, amb la gent del poble, a Cal Sastre.

A Tossa de Mar, cada any hi anàvem i ens trobàvem amb l'amic Cots, un capità farmacèutic, gran conversador, amb una cultura fora del corrent, el dia del Pelegrí passàvem la nit seguint plegats la festa.

No puc deixar de recordar al grup de Besalú, als de Palamós o Calonge, tots plegats em feren engrescar tant pel nostre patrimoni artístic-monumental, que vaig pensar que hauríem de fer participar amb aquesta meravella, als més identificats dels meus amics, així ens reuníem un grup d'una trentena que fèiem alguna sortida que acabava amb un sopar-berenar d'algun dissabte, en alguna tas-

ca coneguda en la què ens preparaven unes torrades amb all i oli, embotits, regats amb vi negre de la casa i amb la típica grana de capellà com a postre, no mancava el cafè ni la "faria" i com no, la llarga xerrada a la vora del foc.

Ullastret, fou sens dubte, el lloc més visitat, on excavava l'amic Oliva sota la direcció del professor Pericot i subvencionat per la Diputació. Allí férem moltes de les nostres "juergues místiques".

El nombre d'amics que s'afegia anava creixent per altra banda, el món de l'Arqueologia s'anava complicant, un dia pensàrem que seria bo crear una entitat (recordem que eren temps difícils per l'associacionisme) per fer una força per recolzar a l'amic Oliva i al mateix temps divulgar tot allò que nosaltres en gaudíem. Ens començàrem a reunir a Can Boira, a un bar. En Pascua, el Dr. Pascual, en Pastor, el Dr. Bohigas, En Canal, l'amic Quintana, amb les seves dificultats per desplaçar-se no hi mancava mai, en Martínez, aparellador, en Sanz també aparellador, en Cots, i en Martínez farmacèutic de Lloret de Mar, l'Oliva ...

Un bon dia el Dr. Corominas de Banyoles organitzà un curset d'iniciació a l'arqueologia, essent els professors, el Dr. Pericot, Terradell, Ripoll i altres i nosaltres com alumnes.

En aquest moment ja es fa forta la il·lusió d'una Entitat i en una reunió a Olot, ja pren forma i al gener de 1971 en una reunió al Fornells Park, on entre d'altres hi recordo al professor Pericot, Maluquer, Tarradell, Ripoll, Ainaud de Lasarte, als amics Oliva, Vallespin, Corominas, Riuró, Esteve, Sala, Sola-Morales, Martínez d'Olot, Pascua, Dr. Pascual, Dr. Verdaguer, Badia, Canal, de Bedoya.

Després d'explicar l'objectiu de la reunió, acordàrem la fundació de l'Associació Arqueològica, els reunits, dos d'ells advocats, fan els tràmits legals i l'Omnium Cultural ens ofereix el seu local per començar les nostres reunions i conferències.

El dia 2 de desembre de 1972, a les vuit del vespre i en aquest local de l'Omnium Cultural, es fa la primera reunió amb la primera Acta fundant l'Entitat i s'estableix una Junta Presidida pel Dr. Miquel Verdaguer Illa, com a vice-president a Ramon Sala i Canadell, Tresorer a Joan Badia i Homs els vocals són, en Josep M. Corominas i Planellas, Angel Martínez de Laguardia, i jo mateix. Com a secretari en Narcís Puigdevall i Diumé.

Seguidament comencen les inscripcions dels primers associats i el local social passava a estar ubicat en Ferran Agulló, en un despatx petit de l'entresol. Poc a poc a les següents reunions es van incorporant a la

Junta, nous membres.

La primera sortida en grup, es féu uns mesos abans de la legalització de l'Entitat, però ja amb caire d'oficial és al gener de 1972 i anem a Banyoles i Porqueres, on el Dr. Corominas ens ensenya el Museu Arqueològic, Santa Maria de Porqueres, el castell i l'Oppidum pre-romà.

A partir d'aquell moment no hem deixat de fer sortides per divulgar entre els nostres associats i amics tot el patrimoni que hem heretat dels nostres avantpassats que ara recordarem recopilant les nostres circulars.

**FRANCESC REIXACH i
CABRATOSA.**

EXCURSIÓ A STA MARIA DE PORQUERES, MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS i MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE BANYOLES

El dia 22 de gener de 1972, s'organitza la primera excursió oficial de l'Entitat, tot i que encara no està constituïda legalment.

Ens acompanya el Dr. Corominas de Banyoles i comencem la visita a l'església parroquial de Santa Maria de Porqueres, esmentada documentalment al 906 amb dependència del monestir de St. Joan de les Abadesses. L'edifici actual l'hem de situar al 1182, d'estil romànic, amb una sola nau i absis semi-circular per fora però a l'interior és trilobulat, amb un portal amb tres arcs de ferradura en degradació, que descansen sobre uns pilars amb capitells esculpits, amb temes florals i animals de gran interès escultòric. Actualment les restauracions li han retornat el seu aspecte primitiu.

Visita als museus de Ciències Naturals Darder i d'Arqueologia de Banyoles.

El castell de Porqueres esmentat el 957 i situat al mas del castell pròxim al temple. Vers 1324 el monestir de St. Esteve de Banyoles, adquirí la jurisdicció civil i criminal del castell i del seu terme. Prop l'església romànica de Santa Maria hi ha un

-BESALÚ JUNY 72

jaciment ibèric i romà. També s'ha trobat la planta d'un temple cristià d'època visigòtica, amb un absis de forma heptagonal. Hi ha enterraments d'anfores i de teules i abunden fragments de ceràmica negra.

EXCURSIÓ A BESALÚ. ESGLÉSIES DE SANTA MARIA. SANT PERE I SANT VICENÇ

En el mes de juny de 1972, es fa la segona excursió de l'Entitat. Ens acompanyen el Dtor. Miquel Oliva i Prat i en Francesc Reixach.

A Besalú fem el recorregut pels carrers de la vila, mentre el Doctor Oliva ens explica la història de la població des dels seus inicis. Visitem després les

STA.PAU

esglésies programades. La de Santa Maria fou consagrada el 1055 i és romànica, la de Sant Pere fou monestir benedictí, amb les relíquies de sant Felicià i Sant Prim. Consagrada el 1.003, fou renovada i actualment és l'església parroquial. En quant a l'església de Sant Vicenç, era l'antiga parròquia. Està documentada des de l'any 977, però l'edifici actual és del segle XII-XIII.

VISITA A SANTA PAU I SANTUARI DELS ARCS

El 25 de març de 1973 visitem la vila de Santa Pau. Fem el recorregut de la vila vella, mentre en Reixach ens explica la plaça porticada, en la qual es veuen uns afegitons edificats al damunt de les antigues finestres, arcades.... Aquests elements afegits hauran de desaparèixer per deixar al descobert l'autèntica plaça. A nosaltres ens va semblar un fet molt llunyà, però les posteriors visites a Santa Pau han confirmat aquests pronòstics.

Entrem al castell, molt ruïnós vestit als segles XIII-XIV, amb torre de planta quadrada. Passem pel pati d'armes i anem a la capella que està dedicada a St. Antoni i Sant Honorat.

Ens desplaçem fins el Santuari de la Maredeu dels Arcs. Edificada als anys 866-877 com a

cel·la monàstica dedicada a Santa Maria, fou església parroquial de Santa Pau fins el 1428, quan l'edificació romànica fou destruïda pels terratrèmols. La nova edificació fou destinada a Santuari.

SORTIDA A OIX. SANTA BÀRBARA DE PRUNERA I CASTELLFOLLIT DE LA ROCA

L'u d'abril de 1973, visitem en primer lloc Oix. Aquesta població es troba agrupada entorn de la seva església parroquial. Dedicada a Sant Llorenç, és d'estil romànic, amb absis semicircular, nau amb volta apuntada i campanar que, inicialment era de cadireta, però que va ser modificat i, actualment és de torre.

L'església de Santa Bàrbara de Pruneres és romànica, amb volta apuntalada, campanar d'espadanya i absis semicircular. Té un pòrtic format per cinc arcs de mig punt.

Les explicacions varen anar a càrrec del Senyor Reixach que, en arribar a Castellfollit cedí la paraula al senyor Sala. Amb ell vàrem fer el recorregut per la vila, anant per carrers estrets construïts al cim de la roca, fins arribar a l'antiga església dedicada a Sant Julià. Veïem restes de l'antiga muralla del S. XII i restes del castell.

MONESTIR DE SANT PERE DE RODES A VILAJUIGA I CASTELL DE QUERMANÇÓ

Fem la sortida el 8 d'abril del 73, acompanyats per el Doctor Oliva i en Reixach. A Sant Pere de Rodes és l'època de les primeres restauracions. Les primeres notícies històriques daten de finals del segle IX, quan era una cel·la monàstica depenent del monestir de Sant Esteve de Banyoles. Visitem el conjunt monumental fent atenció especial a l'església, de tres naus amb volta central de gran alçada, estretes naus laterals i altres detalls arquitectònics de gran interès. El Doctor Oliva ens parla també de les vicissituds històriques per les que va passar el monestir fins que la comunitat va deixar l'emplaçament.

-RECORREGUT

Anem després a visitar l'església de Vilajuïga que, originàriament era una sinagoga. De l'església romànica del segle XII s'en conserva la nau que serveix de vestibul a l'església actual.

Acabem la visita al castell de Quermançó. Situat al damunt d'un turó, està mig destruït i pertanyé originàriament als comtes d'Empúries.

**COVA D'EN DAINA.
ESGLÉSIA DE SANTA
MARIA DE BELL-LLOC.
SANT FELIU DE
GUÍXOLS. DÓLMEN
MAS BOUSSARENYS**

El 25-5-1973 i acompanyats pel Sr. Esteve, anem a veure la Cova d'en Daina, sepulcre megalític consistent en una galeria coberta de grans dimensions, i que és un dels dolmens més grans de Catalunya.

Anem després a visitar les esglésies de Santa Maria de Bell Lloc i de Sant Martí. L'església de Santa Maria és un petit temple romànic del segle X, d'una nau i planta de ferradura. La de Sant Martí és una construcció pre-romànica, molt evolucionada, d'una sola nau totalment coberta amb voltes sobre arcades de mig punt.

El següent destí és Sant Feliu de Guíxols per visitar el monestir benedictí i la seva església, la

famosa Porta Ferrada, amb façana romànica al mig de dues torres medievals. És de granit del segle X.

Finalment anem al Dólmen Mas Boussarenys. Aquest dólmen fou estudiat en les campanyes arqueològiques que feu des del 1918 Lluís Esteve, i és, juntament amb la Cova d'en Daina, dels primers dolmens estudiats. Els constructors prehistòrics utilitzaren les roques tallades per l'acció de la natura i, modificant-les mínimament, les utilitzaren per les seves construccions. Els sepulcres de corredor i les galeries cobertes tenen les lloses de la càmera més grans que les del passadís.

**EXCURSIÓ A SANT
ANIOL D'AGUJA**

Dia 11-6-1973, Ens reunirem davant l'ajuntament de Montagut a les 8 hores del matí, era dilluns de Pasqua, i anarem amb cotxes fins el Pont d'En Valentí, seguirem a peu durant hora i mitja fins a St. Aniol. Tot-hom es portà el dinar i el beure. Era la festa "Aplec dels Francesos" i tant el Dr. Oliva com el Sr. Reixach ens anaven explicant fets sobre l'aplec que ja en Vayreda descrigué en "LA PUNYA-LADA". Gaudirem d'un paisatge de primavera i visitarem l'església romànica del S/ IX.

SANTES CREUS . AGOST 73

SERRA DE FINESTRES MIERES

Visita al poblat ibèric de Finestres i al castell medieval, documentat per primera vegada al 906. Pertanyia als Comtes de Barcelona i en feu als de Besalú, el domini útil als senyors de Porqueres, al S/ XII a l'extingir-se el comtat de Besalú, passen a ser senyors directes, entroncats amb els Santapau. En el S/XI, s'esmenten dos castells, el major i el menor, tot i que no és possible definir-los, sembla ser que el menor seria una fortificació propera al poble, al 1323 passà a la baronia de Santa Pau.

POBLET I SANTES CREUS

A l'agost de 1973 anem a visitar Poblet i Santes Creus, els dos grans conjunts monàstics del segle XII situats a Tarragona i que foren creats per colonitzar i poblar la terra erma situada entre la Catalunya Vella i les noves terres conquerides als moros.

La fundació de Poblet data de l'any 1150, quan el Comte Ramon Berenguer IV dona unes terres al monestir benedictí de Fontfreda (Narbona) per què hi fundés un establiment monàstic. L'any 1153 ja era abadia. Fou des del primer moment un

monestir prósper, i portà a terme una gran tasca cultural. Té a més una significació especial, doncs el rei Pere III decidí al 1340 convertir Poblet en panteó reial i allotjar-hi els enterraments de la dinastia de Barcelona. Inicià la seva decadència al segle XVII i portà una vida atzarosa fins el 1835 quan la comunitat, acusada i perseguida, deixà el monestir i aquest fou expoliat. L'any 1921 fou declarat Monument Nacional i es començà la restauració. Els monjos hi retornaren l'any 1940 i des de llavors hi ha una comunitat d'una trentena de religiosos.

La bellesa, riquesa i complexitat de Poblet són innegables. Dels tres closos al voltant dels quals s'agrupen les edificacions, el més interessant és el tercer, on actualment es fa la vida monàstica. Encerclat en part per una muralla, conté el primitiu conjunt monàstic del qual en destacà l'església. Construïda entre 1162 i 1196, és de grans dimensions, de planta basilical amb tres naus i creu llatina.

El monestir de Santes Creus és un dels millors d'Europa. Al seu voltant s'hi ha anat fent un poble, amb elements arquitectònics interessants que no amaguen, però el veritable nucli monacal. Aquest, emmerletat, des de Pere III, conté l'església, el claustre, la sala capitular i les altres dependències

monacals. El millor del conjunt és l'església. Iniciada al segle XII, té elements romànics i elements gòtics. Dins hi han els sepulcres de Pere el Gran, Jaume II i Blanca d'Anjou.

Situat inicialment a Valldaura (Vallés Occidental), la comunitat es trasllada a l'Alt Camp el 1168. Les obres de construcció s'iniciaren el 1174. Fou un centre agrícola i cultural durant tota l'Edat Mitjana. Es va anar ampliant, tant en terres com en construccions, fins el segle XVII, on començà la seva decadència. El convent fou abandonat definitivament l'any 1835. Declarat Monument Nacional l'any 1921, s'iniciaren les restauracions l'any 1931.

**VISITA AL POBLAT
IBÈRIC "ROCA GROSSA"
MONUMENT FUNERARI
ROMÀ DE LLORET DE
MAR.**

Dia 17-12-73, Acompanyats pel Dr. Oliva, visitem el poblat ibèric i ens explica les restes d'habitatges i ceràmica del segle III a. de C. Seguidament ens desplaçem en direcció als "Avelleners de Can Sala", paratge on estan les restes del monument funerari romà, ben segur del segle II o primers del III, basat en tres cossos, la base assentada en la roca del terra, al mig lloc on es dipositaven les cen-

dres i coronat per una plataforma i cornisa, pel voltant d'aquest enterrament es troben restes d'altres.

**EXCURSIÓ. CONJUNT
MEDIEVAL DE BESALÚ I
SANT SEPULCRE
DE PALERA.**

Dia 17-2-1974, Guiats pel Sr. Reixach repetim l'excursió a Besalú, feta al juny del 72 i l'ampliem amb la visita al St. Sepulcre de Palera. El recorregut pels carrers medievals de Besalú, en alguns murs podem observar restes de la seva muralla, edificis nobles de l'època, com la casa dels Cornellà, exemplar de l'arquitectura civil romànica, la casa de la vila, palau de la Curia i arribem al pont del S/ XII, amb torre fortificada, reconstruït en diverses ocasions al ser malmès per les aigües i fets bèlics.

L'Església de Sant sepulcre de Palera d'estil romànic, és un edifici de reduïdes dimensions «de tres naus i campanar d'espadanya. Citada ja al 977). Es convertí en un centre de peregrinatge per venerar el St. Sepulcre, que equivalia a anar a Terra Santa.

CONJUNT HISTÒRIC-MONUMENTAL DE BAGET

Dia 23-6-1974. De davant de la Casa de Cultura de Girona, en cotxes particulars i acompanyats pel Sr. Reixach, sortim en direcció a Baget.

Iniciem la visita en l'església parroquial de St. Cristòfol, edifici romànic del S/ XII, declarada monument nacional, d'una sola nau, campanar de torre de planta quadrada, absis amb arquacions llombardes, porta amb dos arcs sostinguts sobre dues columnes a cada costat. La Magestat és del S/ XII, vestida amb túnica, dins l'estil de les talles de la seva època, presideix l'altar major Els devots habitants d'aquesta població la salvaren de la revolució del 36. Hi ha una pica baptismal romànica, un retaule gòtic del S/XIV de la Mare de Déu de la Salut i diversos retaules barrocs.

Seguim la visita pels carrerons estrets i tortuosos de la població, mentre ens van explicant els seus inicis.

VISITA A LA CASA PAIRAL DE "EL SOBIRÀ"

Excursió feta al novembre 74 masia del S.XIII dins el terme d'Osor, feta per Berenguer Sobirà i Pagès i passà a ser pro-

pietat dels Cabrera senyors de tota la Vall d'Osor.

VILABERTRAN, CASTELLÓ D'EMPÚRIES, CIUTADELLA

El dia 8-12-1974, Un grup d'associats reunits davant la Casa de Cultura de Girona i novament en autos particulars, acompanyats pel Sr. Reixach, surten de Girona. Les explicacions les donarà el Dr. Ripoll.

Vilabertran es va anar formant al voltant del monestir de Santa Maria, fundat al 1069. En el lloc ja existia un petit nucli amb una esglesiola, l'església romànica dedicada a Santa Maria, fou construïda entre 1080-1100, és planta basilical de tres naus, amb tres absis, amb volta de canó i campanar de torre quadrada de tres pisos i obertures geminades.

Castelló d'Empúries, església gòtica de Santa Maria, documentada al 1007, renovada i consagrada posteriorment al 1064 i reconstruïda al S/ XIV. Els comtes d'Empúries pretenien fer renèixer l'antic bisbat visigòtic i l'anomenaren la catedral de l'Empordà, iniciada a finals del S/ XIII, campanar de torre de planta quadrada, iniciat romànic i acabat en gòtic, edifici de tres naus cobertes amb volta de creueria. L'absis central és de planta poligonal.

La part més espectacular és la portalada de marbre blanc formada per sis arquivoltes en degradació decorades, dotze fornicules tenen els 12 apòstols a mida natural i bon estat.

A Roses visitem primer l'església, també dedicada a Santa Maria, del S/ XII i seguidament anem a la Ciutadella, per visitar les restes hel·lenístiques. Sobre els seus murs hi ha restes de parets tardo romanes i enterraments de la mateixa època, en pedra de granit i pissarra, així com restes d'un primitiu hospital.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES I EL DÓLMEN "LA CREU D' EN CUBERTELLA"

El dia 2 de febrer de 1975 acompanyats pel Dr. Esteve i el Sr. Reixach, tornem a Castelló d'Empúries, (excursió feta fa dos mesos), aquest cop a més a més de la visita a l'església de Sta. Maria, fem un recorregut per la població que té uns orígens molt antics, el comtat d'Empúries fou dels primers que varen fundar el reis francs, aquesta població està ja documentada com a nucli important en l'any 879, fou escenari de dures batalles i guerres com la dels Segadors i la de Successió, fou assetjada pels francesos que al pendre la vila, arrassaren amb les seves muralles,

també la III guerra Carlina deixa records.

Seguim la visita al dòlmen "La Creu d'En Cobertella", un dels més importants sepulcres megalitis de les nostres comarques. És de corredor.

VISITA AL CASTELL- PALAU DE PERALADA

El dia 2 de març de 1975, a les 11 hores del matí, ens reunim a la plaça de davant del Restaurant, en la crta. a Portbou, ens acompanyarà el Sr. Reixach i ens reben els Srs. Suqué, hereus de Miquel Mateu i actuals propietaris.

El primitiu castell fou destruït al 1285 i fou anomenat "CASTRO TOLON" segons un document de l'any 844 i la població PETRALATA.. Aquest primer edifici albergà a Jaume I el Conqueridor en 1274, al 1285 va sofrir la invasió francesa, essent senyor de Perelada, Dalmau de Rocabertí, la victòria fou pel rei francès Felip l'Ardit. Ja a mitjans del S/ XIV la vila fou reedificada, i el castell actual s'edificà, tot i que no en el lloc exacte on estava l'anterior, i ha estat refomat i modificat en diverses ocasions, s'observa tres etapes de construcció, la medieval amb les dues torres i el mur nord, la renaixentista amb la façana principal i les ampliacions de finals del S/ XIX

PALS

amb un aire de "chateau" a la francesa. Encara gaudim d'una construcció destinada a palau (posteriorment serà convertit en Casino. Visitem la important biblioteca i la col·lecció de peces úniques de vidre, així com la col·lecció de ceràmica de les vitrines.

Acabada la visita vàrem anar a dinar a Espolla.

VISITA AL POBLAT IBÈRIC D'ULLASTRET i PALS

Dia 27-4-75. Acompanyats pel Sr. Reixach, al matí visitem el poblat ibèric d'Ullastret i el museu. El poblat ibèric d'Ullastret que es troba situat a 2 km. del poble d'Ullastret, sobre una elevació, el Puig de Sant Andreu. Aquest lloc poblat des del Paleolític Superior, presenta restes de totes les influències i cultures que, juntament amb la pròpia evolució de la cultura indígena, donaren lloc a la cultura ibèrica.

Hi han moltes incògnites al voltant d'Ullastret, però no s'hi ha trobat cap resta romana i si moltes restes gregues. Això fa pensar que la ciutat fou abandonada abans de la romanització.

Les excavacions foren iniciades pel Dr. Oliva, i s'han continuat per altres arqueòlegs. El més interessant és la muralla, amb les defenses, les torres i les

portes. S'han excavat habitacions, carrers, cisternes... Les restes de ceràmica ibèrica trobada són d'una abundància sorprenent. A la tarda. Conjunt monumental de Pals, població esmentada per primera vegada al 889, juntament amb el seu castell anomenat de MONTASPRE. El nom de Pals deriva de terreny pantanós i substituï ben aviat al de Montaspre. El castell fou domini directe dels comtes de Bardelona, al 1190 passà a Ramon de Vilademuls, més endavant a Ramon de Turena, al 1230 Jaume I el donà a Bernat de Santaeugenia, senyor de Torroella de Montgrí, el 1322 és adquirit pel bisbe de Girona i pocs anys després Jaume II recupera el domini, aquest castell sofí greus desperfectes amb la guerra contra Joan II i ell mateix al 1478, dona permís perquè s'utilitzi la pedra en noves construccions, sobretot la de l'església, solament es salvà la torre, actualment la Torre de les Hores.

ST. ANIOL D'AGUJA APLEC DELS FRANCESOS

El dia 19-5-1975 repetim una excursió feta al juny del 1973, en aquella ocasió forem acompanyats perl Dr. Oliva, avui anem a ofer-li un homenatge. Tothom es porta el dinar i ens reunim a les 9 h. del matí a la plaça de Montagut.

**SANTA BÀRBARA
DE PRUNERES
ST. JOAN LES FONTS**

El dia 19-10-1975, ens reunim davant la Casa de Cultura de Girona a les 10'30 h. del matí i marxem en cotxes particulars acompanyats del Sr. Reixach, alguns associats ens esperen a les 11'15 a l'entrada de St. Joan les Fonts i comencem la visita a "estadium Juvinyà" d'arquitectura romànica civil, la primera construcció és del S/ XI, el primer propietari fou en Ramon de Fontibus, cavaller del priorat de St. Esteve, la seva única filla de nom Urraca, es casà amb Guillem de Juvinyà, per entroncaments passà als Boxols, en el S/ XVI es vengué a famílies estranyes. En el transcurs del temps es va anar fortificant.

Santa Bàrbara de Pruneres: església romànica de volta apuntada, absis semicircular i claustre adosat a la façana. Verge romànica de talla, que està al museu Medieval de la Diputació, (en aquestes dates 1975). Edificació iniciada al S/XII pels monjos de Sta. Maria de Panissars. El seu estat de conservació és pèssim, però el Sr. Sala de Castellfolit de la Roca, inicià una campanya per la seva restauració.

**A LES COVES DE
SERINYÀ . L'ARBREDA,
COVA MOLLET I, PAU I,
RECLAU VIVER. MUSEU
ARQUEOLÒGIC
DE BANYOLES.**

Dia 14-12-1975. Ens trobem davant la Casa de Cultura a les 11 i un grup més reduït ens espera ja a Serinyà. El motiu és el de portar els nostres associats a veure l'excavació i terrenys de l'estació paleolítica de L'ARBREDA, primers resultats de les gestions fetes per l'Associació. L'excavació es porta a terme sota la direcció del Professor H. de Lumley de la Universitat de Marsella i N. Soler de la Diputació de Girona. Fou descoberta en 1972 i compren els períodes des de la glaciació de Würm -80.000 anys, fins els 10.000- que comença l'època post glaciària (cultura musteriana de l'home del Neandertal), ens determina la presència d'aquests caçadors paleolítics durant molts milers d'anys, els aurinyacians, gravettians, solutrians, fins i tot hi són presents grups de l'edat dels Metalls.

Seguirem l'excursió amb una visita al museu d'Arqueologia de Banyoles. Durant tota l'excursió hem gaudit de les explicacions del Dr. Corominas

**RUÍNES I MUSEU
D'EMPÚRIES.
POBLACIÓ DE SANT
MARTÍ D'EMPÚRIES**

El 18 de gener de 1976 i acompanyats pel senyor Nolla, sortim de Girona des de la Casa de la Cultura.

La primera visita és a Empúries.

EMPORION- Al segle VI a.de J.C., uns grecs originaris de la ciutat minorasiàtica de Focea, fundaren en la costa del golf de Roses una factoria o empori, establint-se al primer moment en una petita illa, propera a una població situada en terra ferma, habitada pels indiketes: Sant Martí d'Empúries.

EMPORIAE.- A partir del segle III Empúries fou aliada de Roma, i hi va haver els primers desembarcaments romans quant la segona Guerra Púnica. Posteriorment, a l'any 49 a. de J.C., Cèsar instal·là una colònia de veterans a la ciutat d'Empúries i el perímetre fou marcat per una muralla de formigó i carreus de pedra que tancava un recinte urbà molt regular i netament romà. Emporion quedà transformada en aquest moment en una colònia romana.

En el segle III, la invasió de franc-alemans, precipità la decadència de la ciutat, que practicament queda destruïda.

Tot i amb això, hi va quedar una vida exigua, i el fet de tractar-se d'una antiga vila, fou motiu de l'existència d'una Seu Episcopal, que dura fins la invasió dels àrabs al segle VIII.

**VALL DE LA PERA:
PEDRINYÀ. PUBOL.
MONELLS, MILLÀS i
MADREMANYA**

El dia 22 de febrer de 1976, sortim a les 11 del matí de davant la Casa de Cultura de Girona i vàrem dinar als Àngels.

PEDRINYÀ: Aquest antic poble forma part del municipi de la Pera, la seva església romànica és del S/ XII, amb pintures murals que foren traslladades al Museu Diocesà.

PUBOL: També dins el municipi de la Pera, de marcat aspecte feudal, amb alguns edificis dels S/ XVI-XVIII. Esmentat al 1017, amb una fortalesa que no és l'actual, situada pels voltants de 1420 amb el primer senyor de Púbol, de cognom Corbera. En la data de la nostra excursió, el propietari és el pintor Salvador Dalí. L'Església parroquial (que és la del castell), està dedicada a St. Pere, d'estil gòtic, el seu retaule pintat per Bernat Martorell, actualment està en un altar de la Seu de Girona.

MONELLS: Va rebre la qualificació de castell durant l'Edat Mitjana, ja que tota la població

estava fortificada, senyorio que a mitjans del S/ XII era possessió de Simó de Palau, vescomte de Bas. El seu mercat era molt important, tant fou així, que Jaume I va disposar com a mesura oficial la "migera de Monells" pel gra. Fou camp de batalla en les guerres de la Generalitat i el rei Joan II. Fou assaltada pels remences.

MILLÀS: Veïnat del poble de Madremanya, amb església dedicada a St. Iscle i Santa Victòria, renaixentista, al costat hi ha el castell del S/ XV, propietat de Carles de Gomar, últim descendent i que ha fet la restauració d'aquest castell que es va visitar. Segons la llegenda Millàs sorgí en el lloc on hi havia un estany que fou dessecat, trencant-li la rescbosa natural que aturava les aigües, el fons del llac eren unes terres fèrtils on hi plantaren mill que va créixer extraordinàriament i la gent exclamava QUIN MILLÀS!!. El que si és cert, és que va ser colonitzada pels romans.

MADREMANYA: Població molt antiga, probablement el poble està assentat sobre un antic temple dedicat a la deesa "CIBEL·LES" d'on derivaria el nom de MATRE MAGNA. També s'han localitzat restes del poblament neolític i uns enterraments medievals coberts amb llosa.

L'Església del S/ XIV, dedicada a St. Esteve. Els seus murs tenen

un gruix de 14 pams. En la façana hi ha un arc ojival dins el mur, i les portes a l'obrir-se queden dins el gruix d'aquest mur. El campanar és renaixentista.

ST. PERE CERCADA- SANTUARI I CASTELL DE FARNERS - EL SOBIRÀ

Dia: 28-3-1976, el lloc de trobada continua essent davant la Casa de Cultura de Girona, i es va en cotxes petits. Es va dinar a l'Hostal del Sobirà.

ST. PERE CERCADA: El monestir es fundà al 1136 sota la regla de St. Agustí i la consagració del nou edifici fou al 1245, fou suprimida per butlla del Papa Climent VIII al 1592, com la vida de l'ordre en aquest monestir fou curta, l'edifici ha quedat ben malmés, el temple al contrari, es conserva íntegre. Fou consagrat al 1245, romànic de planta de creu llatina amb cimbori, tres absis que s'obren en el creuer, la nau central i la del creuer són de mig punt, d'una línia molt senzilla, però amb una portalada formada per tres arcs en degradació i que més tard s'adornà amb unes columnes i capitells. També té una forta cadena en la façana, que s'utilitzava pels endimoniats, als quals els hi practicaven exorcismes.

CASTELL DE FARNERS: de començaments del S/ XI, no fou una residència permanent d'una família senyorial, solament fou una defensa talaia i refugi, sembla que no fou pas, escenari de nombroses batalles, donat que la regió no va patir freqüents guerres.

SANTUARI DE LA MARE DE DEU DE FARNERS: Consagrada al 1200, és el seu fundador el cavaller RAMON DE FARNERS.

EL SOBIRÀ: Important masia al cor de les Guillerries, al terme municipal d'Osor, el seu primer propietari es deia Berenguer Sobirà Pagés, a mitjans del S/ XIII. La masia fou propietat dels comtes de Cabrera.

Al 1577 la vidua de Pere Sobirà, Joana Vilar de Sescorgues, emprengué unes obres per unir les dues primitives masies dins uns murs d'una sola edificació. El seu fill Bernat Sobirà continuà el projecte i l'any 1609 construí una capella.

**MONESTIR DE ST.
QUIRZE DE COLERA i
CASTELL DE
QUERMANÇÓ**

Dia 16-5-1976, Lloc de trobada davant la Casa de Cultura de Girona a les 10'30 h. del matí, acompanyats pel Sr. Reixach, Sr. Badia i Sr. Casas. El dinar es feu a l'hostal "St. Pere de Roda"

de Vilajuïga.

SANT QUIRZE DE COLERA:

Un dels monestirs més antics de les nostres comarques, ja datat a l'any 844, tot i que el document sembla una falsificació antiga. El que si es pot afirmar és que el cenobi benedictí existia amb anterioritat a l'any 927. L'església és de planta basical, tres naus, creuer i tres absis. De l'església Pimitiva, poguerem veure part de la capçalera de tres absis, de l'església pre-romànica anterior a l'any 935, part de l'absis lateral de planta rectangular i vestigi de voltes de ferradura.

CASTELL DE QUERMANÇÓ :

Documentat al S/ X i ubicat a prop d'un probable poblament ibèric i romà.

**PALAU-SATOR,
FONTCLARA,
ST. JULIÀ DE BOADA,
PERATALLADA i
CANAPOST .**

El dia 7-11-1976, sortida amb cotxes particulars i dinar a l'Hotel Bisbal Park.

PALAU-SATOR: Històricament té involucracions antigues, s'identifica amb "PALATIO MUORE", esmentat abans de l'any 1000. Al 1485 els remences atacaren el castell, ferint mortalment a Jaume Lluís Miquel, senyor de Palau-Sator. La localitat ha enxamplat el seu

perímetre fóra murs, durant l'últim segle, l'entrada es fa pel portal gòtic de la "Torre de les Hores", també es va visitar la torre quadrada romana, a la part baixa, fragments de muralla, una torre circular, la fossa de Sa Tor, al mig de la població. Fora del recinte, hi ha l'església parroquial dedicada a St. Pere. Està declarada conjunt històric-artístic.

FONTCLARA: Monestir dedicat a St. Pau i fundat per l'Abat Saborell. Degué ser agregat al monestir de la Grassa, de la diocesi de Carcassona, ja que en aquell monestir es guardà el document original, que és un precepte de l'any 908 del rei Carles el Simple. Avui és un petit temple romànic d'una sola nau, al qual s'han afegit capelles laterals. El monestir tingué una vida curta, a finals del S/ XI o primers del XII, ja no existia.

SANT JULIÀ DE BOADA: També denominat Boadella, al centre de la població hi ha l'església pre-romànica. El primer document que fa referència a l'edifici és de l'any 1113. Ben conservada, té arcs de ferradura i restes d'aparell "opus spicatum", d'una sola nau amb sòl de lloses rectangulars, conserva restes de pintures murals romàniques.

PERATALLADA: La primera vegada que s'esmentà el nom de "CASTRO DE PETRA TALIA-TA", és al 1065, tot i que segurament els seus orígens siguin un

castro romà-visigòtic. L'església, dedicada a St. Esteve, és un temple romànic que ha sofert moltes modificacions. Documentada al S/ XIII, edifici romànic de dues naus amb dos absis semi-circulars, una de les voltes coberta amb volta apuntada amb tres arcs torals i l'altra amb volta de canó, té capelles afegides als costats als S/ XVI-XVII-XVIII, hi ha el sepulcre gòtic, policromat de Gilabert de Cruïlles, mort al 1348.

El castell està format per una gran torre i un mur que l'envolta, al costat hi ha el palau i altres edificacions posteriors.

DIA. 23-11-1976. Acompanyats pel Dr. Ripoll repetim l'excursió del 18 de gener d'enguany, a Empúries

VISITA AL CONFLENT I VALLESPÍ

Dia 5-12-1976, Sortida col·lectiva en autocar i dinar tornant al Motel Empordà de Figueres.

SANT MARTÍ DE FENOLLAR: Antiga abadia benedictina, frescos pintats en època romànica aprop l'antiga via romana a Espanya.

SANT GENIS DE LES FONTAINES: Era l'església d'un monestir benedictí fundat a l'any 819, fou reconstruïda al 981 destruïda per un atac normad o musulmà, hi ha restes de

TALTAVEL I SALSES.

pintures romàniques i la llinda del portal és la peça més antiga de l'art romà francès, en la porta hi ha la gravació que feu fer l'abat Guillem l'any 24, del rei Roberet el Piatós, és a dir entre octubre del 1019 a octubre de 1020.

SANT ANDREU DE SUREDA: L'Església és de l'antic monestir benedictí, fou reconstruït en part al S/ XII i conserva restes de l'edifici del S/ X. La llinda del portal és de marbre molt igual al de St. Genís. Hi ha decoracions pintades i té importants elements escultòrics, entre ells l'altar.

SANTA MARIA D'ARLES: Es l'abadia més antiga del Rosselló. De l'any 770, iniciada pel monjo espanyol Castellà, aprofitant l'edifici dels antics banys romans, es va posar sota la protecció de Carlemany i va obtenir una sèrie de preceptes imperials i reials que li garantien immunitat. A principis del S/X la comunitat bastí un nou edifici. Els comtes de Sardènia i Besalú prenen la missió de defensors d'aquets monestirs. La consagració fou feta per l'arquebisbe de Narbona i els bisbes d'Elna i Carcassona l'any 1046.

La basílica de tipus tradicional al S/ XII li posen la volta de canó. És de remarcar el seu timpà per la creu grega amb un Pantocrator que té al mig, del segle XI i d'influència bizantina.

Antigament la porta estava protegida per un pòrtic. El seu claustre del S/ XIII construït per l'abat Bach amb marbre blanc de Ceret i columnes de pedra de Girona.

SERRABONA: Antic priorat que es regia per la regla de St. Agustí. La primera edificació fou obra del comte de Cerdanya Ramon i el seu germà Bernat als voltants del 108. **CORNELLA DE CONFLENT:** Antic priorat, el primer edifici del XI solament li resta el campanar. El seu timpà decorat és l'únic del rosselló amb els seus cabestanyes excepcionals.

PALERA, EL NOGUER DE SEGUERÓ, LLADÓ

PALERA: El dia 30-1-77 sortim en cotxes petits i guiats pel Sr. Reixach. Repetim una part de la sortida del 17-2-74.

SANTA MARIA DE LLADÓ: Edifici aixecat sobre les ruïnes d'una visigòtica, fou començada al 1089 i consagrada al 1128, de tres naus, tres absis, basílica en forma de creu llatina, les naus laterals de quart de volta de canó i la central lleugerament apuntada, descansa sobre sis pilars rectangulars tres, molt feixugs que tenen adosades esbeltes columnes que acaben amb capitells, dues columnes per costat amb capitells on descansa una cornisa damunt la

qual hi ha sis arquivoltes esculpides

CAN NOGUER DE SEGUERÓ:

Una de les més importants cases de Catalunya, s'inicia al 1203 amb Jaume Noguier i segueixen 23 generacions d'hereus masculins, la nissaga acaba amb Dolors de Noguier i de Saleta al 1828, casada amb Joaquim Oliveras i de Zafont. Les següents generacions: Josefa Oliveras i de Noguier casada amb Estanislau Vayreda, Joaquim Vayreda i Oliveras i Francesc Vayreda i Trull, actual propietari. Especial esment mereix Martirià Noguier, que en el 1486 rebé de Ferran el Catòlic el privilegi de Generositat pels serveis prestats, però qui més esplendor donà a Can Noguier, fou una dona, Antonia Vila i Dalmau vidua als 22 anys de Pere Noguier, que administrà amb tant d'encert que augmentà molt el patrimoni familiar.

CASES PAIRALS: "CAN TRINXERIA" CAN SOLÀ MORALES"

MUSEU D'ART MODERN D'OLOT.

El dia 6 de març de 1977, sortida en cotxes particulars i dinar a l'Hotel Montsacopa.

Els SOLÀ MORALES: Família originària del poble de Batet, trobem documentat Berenguer de Solà a l'any 1083. Es foren

succeint amb línia masculina fins arribar a Juliana de Solà i Llaudes, qui casà amb Jacint de Morales i Bonafont, els Morales procedien de Sevilla, afincats a Catalunya de dret i de fet. La casa dels Solà Morales està situada al Passeig del Firal. A la façana té uns esgrafiats de factura italiana, la part baixa en elements modernistes, amb figures de l'escultor E. Arnau, al primer pis tribuna i galeria a l'últim. A l'interior, decoració de Ramon i Rafael Diví. Una de les sales està decorada pel gironí Miralles (1854). L'oratori és de 1789 i des del 1796 custodia les relíquies de Santa Faustina i St. Julià, vingudes de Roma.

ELS TRINXERIA: El primer Trinxeria conegut fou Josep de Trinxeria, fill d'un mercader de Prats de Molló, que s'establí a Olot. D'aquesta família sorgí una nissaga de militars de renom. La casa és de finals del S/ XVIII. Cambres amb marc barroc, salons sumptuosos, mobiliari, sederies i objectes de museu. Les parets decorades amb retrats dels personatges de la família. En una habitació dedicada solament a aquest fi, un pessebre únic, obra d'un Trinxeria impossibilitat físicament, que visqué en el segle passat.

EL MUSEU D'ART MODERN:
Poguerem admirar les obres de

pintors com Joaquim Vayreda J. Berga i Boix, Francesc i m. Vayreda, Artunet, Domenge, Gabreny... i figures de pessebre de R. Amadeo, Blay i Clara.

COVA PREHISTÒRICA DE TALTAVULL i CIUTAT D'ELNA AL ROSSELLÓ

En el mes d'abril de 1977 es féu una excursió al Museu de Taltavull a fi i efecte d'acceptar l'invitació del Professor De Lumley que ens explicà l'estat de les excavacions a la cova de l'Aragó.

A la tarda es féu la visita a Elna a la catedral i al claustre, amb les explicacions del Sr. Reixach.

Dia 15 de maig de 1977, sortida amb autocar.

LA COVA DE L'ARAGÓ : Al mes de juliol de 1971 es va descobrir el crani de l'home

de Taltavull, l'europèu més antic. La cova s'obre dins la massa calcària a uns 75 metres sobre el nivell del Verdoble. Les sorres transportades pel vent han acumulat dins la cova, uns dipòsits que han conservat les restes fòssils així com les peces tallades, indústria Tayaciana i Acheliana. Les restes humanes són Pre-Neandertals i estan datades d'uns 350.000 anys abans d'ara.

ELNA: Illiberis, segons el seu

nom ibèric. Sota els seus murs acamparen Anibal i els seus homes, mentre esperaven el permís dels gals per atravesar el territori per començar la seva campanya contra Roma. Per Elna passava la via romana que anà a Tarragona. Constantí li donà el nom de Castrum Helenae. Al 409 fou invadida pels vandals, alans i suevos i al 413 ocupada pels visigots. En el 571, Leovigild fundà el bisbat d'Elna, però al 714 els àrabs apareixen i al 759 Elna és recuperada pels francs. La vida del bisbat d'Elna fou molt important. **CATEDRAL:** A mitjans S/ XI es construí aquest notable edifici romànic de tres naus, amb tres absis i sense transepte, dividit en trams per pilars i arcs torals, la volta de mig punt que cobreix la nau central és del segle XIII, com també les de quart de cercle laterals. Sis capelles gòtiques a la banda oposada del claustre foren construïdes entre 1320-1448. El claustre iniciat al 1171 i acabat a meitat del segle XIV, tot en marbre de Ceret.

PRIMER VIATGE DE FIRES A OSCA

Els dies 29, 30 i 31 d'octubre i 1 de novembre de 1977

MONESTIR DE SAN JUAN DE LA PEÑA: Simbol de les més antigues tradicions aragoneses refugi de cristians perseguits

pels sarraïns al S/ VIII. Aznar Galindez, gran terratinent protegit als cristians i els portà a la cova de Mont Paño. Trobaren el cos de Juan de Atarés i l'enterraren en una església dedicada a St. Joan, St. Julià i Sant Basili, al peu de la cova i de tradició visigòtica, al S/ IX. El rei Sancho Ramírez donà renom a aquest cenobi i els benedictins de Cluny es feren càrrec, el seu prior Aquilino aconseguí del Papa Alexandre, canviar els rites mossàrabs i visigòtics pel romà al 1062-1094. Mort aquest prior, és abad, Sancho Arinzana que porta els cossos dels sants Indaleci i Jaume i converteix St. Juan de la Peña en un gran monestir, en realitat un veritable estat-monestir independent.

Cripta del S/ IX. L'església superior del S/ XII té una nau i tres absis. És el panteó romànic més important d'Espanya i el claustre està situat a sota una gran roca.

OSCA : "URS VICTRIX OSCA", dels romans, fidel a Cèsar i plaça forta durant la dominació musulmana, reconquistada per Pere I d'Aragó. Durant el regnat de Jaume I es comença la construcció de la catedral gòtica acabada al 1500.

La universitat literària fundada pel rei Pere IV al S/ XII, construïda sobre la Zuda musulmana, fou el palau reial al S/ XII,

lloc de la llegenda de la "CAM-PANA D'OSCA". Posteriorment s'instal·là el museu.

CASTELL DE LOARRE: La més important fortalesa romànica d'Espanya i posició avançada en la lluita contra els sarraïns. Al segle XI es va adaptar un monestir. La capella real té la cripta rectangular, la nau romànica amb volta de canó.

JACA: Catedral gòtica amb planta basilical de tres naus, un transepte i tres absis, **SANTA CRUZ DE LA SEROS:** Església visigòtica amb planta de creu llatina d'una sol nau, amb voltes de canóides capelles laterals.

SANT PERE DE LARREDE: Església proto-romànica

SANTA MARIA DE BUIL: Església romànica.

SANTA MARIA D'ALQUEZAR: Església romànica.

SANTIAGO DE AGUERO: Església romànica.

VALL NACIONAL D'ORDESA

SANTA MARIA DE AINSA: Poble del S. XII, Alfonso El Batallador al 1124 li concedeix uns furs. Església romànica d'una sola nau amb volta de canó i cripta. Un castell (derruït) S/ XII amb mural les ben conserva

TORROELLA DE MONTGRÍ I VOLTANTS

Dia 4 de desembre de 1977. Sortida dividida en dos grups, el primer es va trobar davant la gasolinera de Torroella de Montgrí per anar a peu fins la cova del Cau del Duc i trobar-se amb el segon grup a l'hora de dinar.

JACIMENT PREHISTÒRIC DEL CAU DEL DUC:

Al 1922 el Dr. Pericot feu una excavació, però el jaciment fou abandonat fins 1972, quan la nostra Entitat s'interessa novament en el seu estudi.

Va ser lloc d'ocupació per dues cultures: l'Acheliana en el Paleolític Inferior i la Musteriana per l'Home de Neandertal en el Paleolític Mig i la fauna trobada és el cavall, cèrvol, elefant, rinoceró... Continuaren les excavacions sota la direcció de Narcís Soler de la Diputació de Girona. Un altre jaciment del Montgrí, El Cau del Duc d'Ullà, s'excavà sota la direcció d'Eudald Carbonell, des de l'Associació Arqueològica. Pels voltants també es varen identificar materials neolítics d'edat dels metalls i d'època romana.

**NOTÍCIES HISTÒRIQUES
SOBRE TORROELLA DE
MONTGRÍ:** Documentada al S/

IX. Al 1123 es començà a citar a la família senyorial i la fortalesa de Roca Maura, aquesta nissaga sembla ser una branca dels comtes d'Empúries. Jaume I el Conqueridor hi feu diversos estatges i el rei Pere El Gran empresona en el castell a la reina de Mallorca i els infants que detingué a Perpinyà al 1285. Jaume II hi va residir sovint i altres monarques, que feren la vila prospera. El gremi de paraires comprenia els teixidors i tintorers. Més tard les guerres i epidèmies del S/XVI, i feren baixar la indústria i el comerç i reviu l'activitat a la pagesia. En els darrers temps les cases senyorials es convertiren en segones residències.

L'ERMITA DE SANTA CATERINA: A redors del castell de Montgrí, fou fundada al 1300. Cal destacar un retaule del 1.700 amb passatges de la vida de la Santa.

EXCURSIÓ A GIRONA - I PART.

El dia 22 de gener de 1978, excursió solament de mig dia per conèixer a fons l'església de St. Nicolau, la cripta. Aquest temple sembla ser un "MARTIRIUM" dedicat a algun màrtir de la Ciutat. St. Pere de Galligans, església romànica de XII, de la qual solament visitarem la seva portalada. Església de St. Felix, sarcòfags paleocristians

EL CAU DEL DUC

GIRONA ANTIGA

de l'altar major. El que reament tenim interès i aprofundim és en el Call Jueu.

L'Aljama gironina tingué una vida cultural d'una gran importància, amb mestres com Bonastruc de Porta. Començarem pel carrer de la Força i seguirem per St. Llorenç, el de Les Dones i Hernández (en aquell moment tapiats). Visita a la Sinagoga i casa d'Isaac el Cec.

CRUÏLLES, FOIXÀ, LA BISBAL, CALONGE

Dia 5 de març de 1978.

CRUÏLLES : Esmentat com a "CRUCILIAS" al 991. La seva església parroquial està documentada al 1035 i depengué del monestir benedictí de St. Miquel de Cruïlles. fou consagrada al 1062. L'edifici actual és del S/ XVIII. Del castell solament resta la torre de l'Home-natge, dita de Santa Eulàlia, del S/ XII. Del llinatge Cruïlles, el primer esmentat fou Humbert de Cruïlles al 1136 la línia directa s'extingí amb Bernat Gilabert II, però el seu nebot i altres hereus futurs canviaren els noms d'origen pel de Cruïlles-Peratallada.

FOIXÀ : Església de St. Joan, gòtica del S/ XVI, d'una sola nau coberta amb volt apuntada, absis semi-circular cobert amb volta de creueria igual que el

Cor. Les capelles laterals barroques afegides posteriorment. El poble és esmentat al 1019 i pertanyia al Comtat d'Empúries. El castell està documentat en la segona meitat del S/ XIII. Fou molt modificat en diverses ocasions, fins el segle passat pel darrer propietari que l'ocupà. al 1395 prop del castell morí el rei Joan I de Catalunya i Aragó, mentre caçava. El primer Foixà conegut fou Guillem al S/ XII. **LA BISBAL**: Durant la dominació carolingia fou donada al bisbe de Girona i canvia el nom que tenia de Fontanet per LA BISBAL, al 1019.. Tingué call jueu al S/ XIV i fou regida per 4 consols i un consell de 40 persones i fou emmurallada. L'antic castell-palau episcopal és d'origen romànic (S/ XII) reformat al S/ XIV, S/ XVI S/ XVII) L'Església romànica es consagrà al 901, però fou substituïda al S/ XVII per una renaixentista. Durant la guerra amb Napoleó, va lliurar una batalla.

CALONGE: "Calonico romana", el seu castell esmentat al S/X com a possessió de St. Feliu de Guixols. El castell actual fou bastit al S/ XII i XIII i va pertanyer al Cruïlles. Té un call d'Edat Mitja, i obtingué la facultat de fer mercat setmanal a l'any 1279, esdevingué vila reial al 1271. Es rebel·là contra Joan II en la guerra dels remences, aquest la cedí a Martí Guerau de Cruïlles i Ferran II, rei al 1448, la vengué a Galceran de Requesens al 1460.

GIRONA ANTIGA

VISITA A LA CATALUNYA NORD (CONFLENT i ROSSELLÓ)

Dia 23 d'abril de 1978, amb autocar.

PRIORAT DE SERRABONA

Fundat a principis del S/ XI, actualment desert i aïllat en un paisatge auster. La seva riquesa interior contrasta amb l'aspecte sever de l'edifici. La porta nord decorada amb elements de marbre, ens dona pas a un interior que sorprén per la decoració de la tribuna que utilitzaven els canonges, la qual descansa sobre sis creuers d'ogives que recauen sobre les columnes de marbre rosa. Les arquivoltes finament esculpides en semiplans i en creu amb marbre. Les deu columnes i els seus pilars rectangulars estan ornades de capitells, representant animals enfrontats (lleons, àligues i motius florals). Comarca del Rosselló.

VILAFRANCA DEL CONFLENT: Al 1090 es denominava Villa Libera o Villa Francha, al

1375 Vilafranca de Conflent. Des del primer moment fou emmurallada, amb noves fortificacions fetes als segles XIII, XIV i XV i XVI. En la Guerra dels Segadors fou assetjada i presa pels francesos, que després amb el Tractat dels Pirineus ja es quedaren amb la vila. Vauban al 1669 vingué a Vilafranca,

refeu les muralles i construí el castell. Amb el domini francès, decaigué la pròspera indústria drapera d'anys anteriors. Fou un domini mal acceptat, en l'anomenada "CONSPIRACIÓ DE VILAFRANCA DE CONFLENT", els catalans traïts per la filla de Carles de Llar, un dels principals conspiradors, planejaven revoltar-se contra els francesos, però la filla traidora estava enamorada del lloctinent francès, Perlan el qual feu portar al seu pare, germà i demés implicats a ser executats a Perpinyà. L'església parroquial de St. Jaume. La nau primitiva, és del S/ XII, amb un portal esculpit en marbre rosa, doble arquivolta, quatre capitells, dos amb dos lleons amb cap humà a les potes, un segon portal més petit amb l'arquivolta també decorada, ampliada al S/ XIII amb una àmplia nau lateral. Campanar de planta quadrada. Cadires del S/ XV de fusta tallada. Crist jacent S/ XIV, retaule del S/ XVII.

ULLÀ, CASTELL DE BELLCAIRE, ERMITA DE SANTA CATERINA. CASTELL i COVA DEL DUC.

Dia 21 de maig de 1978.

ULLÀ: Poble datat al S/ IX, conserva l'estructura de l'antiga església romànica dedicada a St. Andreu. Una col·legiata

EXCURSIÓ SANT MIQUEL DE CUIXÀ

Agustiniana es va fundar en el S/ XI prop del camí de Canet. Les avingudes del riu Ter, la pirateria i la devastació quan les guerres amb França obligaren el seu trasllat a finals del S/ XVIII a dalt del poble. S'edificà l'església actual i s'instal·la la vella imatge romànica de la Maredeu de la Fossa, a l'altar Major. La primitiva abadia serví de mausoleu als senyors de Torroella, essent-ne gran protector en Bernat de Sta. Eugènia, baró de Torroella. Alguns sarcòfags d'aquella família foren traslladats a la nova església.

BELLCAIRE: Petita vila situada sobre el turó de St. Andreu, que té restes romanes i una fortalesa medieval on els comtes d'Empúries tenien estatge. L'església pre-romànica, dedicada a St. Joan, situada al camí a Albons, sembla d'època visigòtica. Depenia del Bisbat d'Empúries.

El castell situat al damunt del poble, conserva bona part del seu perímetre de muralles i és del gòtic civil. El bastiren els comtes d'Empúries amb un acte de rebeldia contra la corona catalana. Jaume II aixecà el castell sobre la muntanya de Santa Caterina i juntament amb el, bisbe de Girona emprenen una lluita contra els d'Empúries i acabà amb aquest comtat i la seva influència a l'Empordà.

LA CAPELLA DE SANTA CATERINA: A finals del S/XIV,

tres frares de Montserrat, separats dels cisma que travessa l'Església, es refugien a Torroella. Partidaris del Papa Luna i companys del batlle de Torroella en les lluites a Avinyó, obtenen del Rei i la vila, permís per edificar una àmplia capella amb habitacle.

CAU DEL DUC D'ULLÀ : En el mes de desembre del 77: visitarem el Cau del Duc de Torroella, en aquesta ocasió varem repetir i més a més fórem a veure les excavacions a Ullà, jaciment molt semblant al de Torroella.

SERRA DE FINESTRES- HOMENATGE AL DR. OLIVA i PRAT

El dia 22 d'octubre de 1978, es fa una trobada a les 12 hores, per celebrar una missa enfornt de la Talaia ibèrica del poblat de Finestres, pel nostre amic i membre fundador de l'Entitat, seguidament es va inaugurar un monument "La Dama de la Garrotxa", obra de l'escultor Picolives, promoguda pel Dr. Miquel Verdaguer, el President en aquells moments i dedicada a l'homenatjat. Acte seguit, el President de la Diputació de Girona, va inaugurar la Talaia Ibèrica, descoberta i restaurada per Miquel Oliva.

Es va visitar el poblat ibèric i l'església pre-romànica de Sta.

Maria de Freixe. Després es va anar a dinar al Santuari del Collell.

VIATGE DE L'ANY: SORIA BURGOS I "LOGRONYO"

El dia 28,29, 30 i 31 d'octubre, 1 i 2 de novembre de 1978.

DIA 28: Sortida de davant la Casa de Cultura amb autocar a les 8 h. del matí

Es va anar a dinar a Tarragona i arribarem a Soria a mitja tarda, férem la visita a la Catedral, Església de St. Domingo, Església de S. Juan de Ravanera i al Palau dels Comtes de Gomara.

DIA 29: Sortida en direcció a Burgo de Osma on es dina. Es visita la catedral, la Universitat, Pl. Mayor i sortida en direcció a Aranda del Duero on ens instal·larem a l'Hotel Hermoso. Es feu la visita a la Catedral, Palau dels comtes de Miranda i al poble de Peñafiel per veure el castell i antiga farmàcia.

DIA 30: Monastir de Silos, dinar a Covarrubias a l'Hotel Arlanza. Visita a la Catedral, Torre de Doña Urraca, tríptic gòtic i Panteó Reial. Arribada a Palència visita a la Catedral, conjunt monumental, església visigòtica de S. Juan B. de Cerrato. Sopar i dormir a l'Hotel Jorge Manrique.

DIA 31: Visita als pobles de Wamba i S. Cebrian de Mazote:

esglésies romàniques. Dinar a Tordesillas i visita al convent de Santa Clara, Panteó de Juana la loca i Felipe el Hermoso. Sortir en direcció a Burgos i visita de la Catedral i conjunt monumental i Cartuja de Miraflores. Sopar i dormir a l'Hotel Condestable.

DIA 1 de Novembre: Sortiem de Burgos i fórem a Santo Domingo de la Calzada, per visitar el convent, seguidament a Najera i visita a l'església del panteó dels Reis de Navarra, es va dinar a Calahorra en el parador Marco Flavio Quintillado i vàrem sortir en direcció a Girona.

VISITA AL MUSEU CASAMOR DE RASET

El dia 26 d'octubre de 1978, es fa una sortida per veure aquest museu Casamor de Raset, que comprenia una inèdita col·lecció de talles romàniques, gòtiques i del Renaixement, recollides pel desaparegut Sr. Casamor al llarg d'una vida dedicada a l'art. També d'admirar fou la pinacoteca de la seva propietat exposada en el museu. Tot desaparegué amb la seva mort. Era fill de Navata afincat a Barcelona on va tenir taller d'artista. En la seva casa de Raset, de tres plantes, decorada amb mobiliari d'època. Aquesta típica casa pairal catalana, es va convertir en un autèntic museu, on tan hi ha peces romàniques, com gòtiques, com obres del

SERRA DE FINESTRES

SAN BURGO DE OSMA

mateix artista.

A la tornada, vàrem dinar al restaurant Can Darnés.

GIRONA VELLA I MONUMENTAL 2ª part.

El dia 11 de febrer de 1979, es visita la part pre-romana, visigòtic, i medieval, tot i que es va començar la sortida parlant del Puig d'En Roca com la primera població.

LA TORRE GIRONELLA: Primer emplaçament de la Girona actual. Probablement ja els ibers feren algun recinte més o menys fortificat. Els romans feren la muralla que fou refeta en l'època medieval i ampliada. La torre Gironella que fou volada per les tropes de Napoleó en la seva retirada, era la refeta al 1411 després dels terratrèmols. Veiérem la planta baixa on es va refugiar Juana Enríquez i el seu fill Ferran, durant les guerres de Joan II i la Generalitat.

PASSEIG ARQUEOLÒGIC: Férem el recorregut tot buscant les línies del triangle emmurallat.

VISITA AL CASTELL- PALAU DE PERALADA

El dia 2 de març de 1979, anem a visitar el Castell-Palau de Peralada.

El primitiu castell fou anomenat **CASTRO TOLON**, segons document apòcrif de l'any 844. Pel testament del comte Ponç I d'Empúries en 1078, el comtat de Peralada fou llegat als seus fills Hug i Berenguer. Aquest darrer inicià el tronc dels primitius senyors de Peralada. El 1172, per testament, el comte del Rosselló dona al rei Alfons d'Aragó els seus alous de Peralada. L'any 1285, la població va viure i sofrir la invasió francesa. La vila fou ampliada i reedificada a mitjans del segle XIV.

ARQUITECTURA DEL PALAU-CASTELL. Reedificat a mitjans del segle XIV, manté l'aspecte i dimensió que tingué en l'Edat Mitjana. La façana principal és renaixentista, i des de la seva reedificació ha estat objecte de diverses reformes i ampliacions.

Hi ha dins el Castell-Palau, gran quantitat de peces i col·leccions de gran interès. A destacar la biblioteca que conté, entre altres tresors, 200 incunables i la col·lecció de vidres, que és una de les més importants del món.

EXCURSIÓ A SABADELL I TERRASSA

El 25 de febrer de 1979. Excursió col·lectiva convidats pel Dr. Crusafont, per visitar el museu de Paleontologia de Sabadell,

EXCURSIÓ A SABADELL I TERRASSA

guiats per les seves explicacions.

SABADELL: es formà a partir d'un primer nucli medieval, format entorn el priorat de St. Salvador d'Arraona, la seva ubicació en el camí Barcelona - Manresa, li proporcionà una gran activitat fins arribar a la indústria tèxtil.

En aquesta ciutat visitarem el museu Paleontològic, la plaça del Dr. Robert i la façana de l'Ajuntament i altres edificis neogòtics.

TERRASSA: població d'origen romà "Egara", la seu episcopal, sembla està edificada sobre una basílica paleocristiana del segle IV. Egara manté una estreta relació amb l'església romana. Visitarem la torre del palau, església de Santa Maria que conserva la capçalera primitiva i Sant Miquel amb cripta preromànica i baptisteri fet amb columnes d'època anterior (visigòtiques).

VISITA COL·LECTIVA A LA CASA PAIRAL "CAN VIADER DE PARETS"

El 27 de maig de 1979 ens dirigim a Parets de l'Empordà, per tal de visitar la casa pairal de Can Viader.

El llinatge conegut dels Viader comença amb Pere Viader l'any 1274. A través de generacions en línia masculina consecutivament, s'arriba a l'any 1615, moment en el que la pubilla Anna Viader i Dalmau es casà amb Grau Ros, de la casa pairal dels Pols de Vilademuls, "genre militar". La casa Pols té per primera notícia documentada la d'Andreu de Pols, l'any 1.296.

La nissaga d'aquell moment estava representada per Ferran Viader i Gustà, casat amb Maria dels Dolors de Ribot i Batlle, dues cases pairals il·lustres. (Ferran Viader i Gustà membre distingit de la noblesa gironina).

L'edifici de la pairalia és notable. El mobiliari, de bon estil,

SORTIDA A RASET (CERVIÀ DE TER)

CERVIÀ TER-RASET

compta amb peces úniques. A destacar una escultura romànica de la Verge de meitat del segle XII, una imatge de la Verge del Roser, barroca, i documentació suficient per a historiar la comarca.

El patrimoni annex a la casa Viader, és fruit del temps que passà, d'enllaços matrimonials i de la pagesia dels seus. Possessions a Parets, Bàscara, Galliners i Calabuig. Conreu de cereals i boscos de pins. El fet de que els amos hi resideixin habitualment dóna suport al rendiment de les explotacions agrícoles.

STA. MARIA DE RIPOLL. CAMPDEVÀNOL. QUERALBS-FUSTANYÀ

El 21 de octubre de 1979 ens dirigim cap al Ripollès per fer la visita al monestir de Ripoll i altres indrets d'interès de la comarca.

SANTA MARIA DE RIPOLL

Fundà el monestir, el comte Guifré el Pilós vers el 879. Tingué la protecció comtal. Guifré el Pelós s'hi feu enterrar i fou panteó dels comtes de Besalú.

L'ASSOCIACIÓ A QUERALBS. OCT. 79

L'església, de cinc naus, fou construïda el 977 i ampliada el 1021 amb un traspè de set absis i una façana flanquejada de dos campanars. A mitjans del segle XII fou construïda la nova façana, obra cabdal de l'escultura romànica. El terratrèmol de 1428 fou fatal pel monestir, que

sofrí greus pèrdues. Al 1830 es reduïren a tres les primitives cinc naus. El 1835 fou incendiat, i durant el segle XIX se n'enderrocà la major part. El bisbe Moragues, al 1885 inicià la restauració de l'església i el claustre sota la consigna "Ripoll, Bressol de Catalunya".

La importància cultural i política de Ripoll foren impressionants. El moment de major prestigi és el de l'Abat Oliva. A la seva mort seguí un període de turbacions, que provocaren l'annexió del monestir al de Sant Víctor de Marsella. Aquesta annexió, juntament amb la protecció dels comtes Ramon Berenguer III i Ramon Berenguer IV que s'hi feren enterrar, dóna un nou impuls al monestir. El declivi s'inicià al segle XV. El 1835, la comunitat, deixà definitivament el monestir, després de segles de vida atzarosa, lluites i pèrdues.

CAMPDEVÀNOL. A l'any 1975 s'hi va descobrir un nivell dels caçadors Cromagnon. Aquests caçadors feien servir pedres de riu tallades per eines. Abundants restes deixades en el sòl són testimoni de la seva presència.

QUERALBS-FUSTANYÀ Església parroquial de Queralbs, dedicada a Sant Jaume, es considera una de les més belles esglésies del Pirineu. es del s. XI, d'una nau. Té un atri del s. XII.

La població de Fustanyà és la més antiga de total la Vall del

Freser. Actualment solament queda una masia a la que està adosada una bonica església romànica.

EXCURSIÓ AL ROSSELLÓ. CASTELL DE SALSES I MUSEU DE TAUTAVULL

Aquesta excursió es va fer el 16 de desembre de 1979.

SALSES: Municipi del Rosselló, està situat a l'antiga Domitiana, via romana que unia Itàlia a Espanya. A l'alta Edat Mitjana, en l'inici del comtat del Rosselló, el lloc estigué ja fortificat. Des del segle XIII fou plaça forta, doncs actuava com a frontera enfront de la monarquia francesa.

El castell està situat al nord de la vila de Salses, al peu de les Corberes, a l'indret d'una antiga vila romana. L'actual castell fou vestit per Carles V i ha estat sempre imbatut. Durant la Guerra dels Trenta anys passà a ser propietat de França. Amb el tractat dels Pirineus perd la seva importància estratègica com a fortalesa de frontera.

MUSEU DE TAUTAVULL

:Museu de Prehistòria dedicat a l'home de Tautavull, amb les restes humanes fòssils més importants d'Europa provinents d'un jaciment del Paleolític Inferior. L'edifici, construït expressament per aquest museu, està profusament il·lustrat amb diagrames, plafons, mapes, foto-

grafies i tota mena de detalls per comprendre millor la indústria, la fauna i les restes humanes exposades.

PERALADA I VILABERTRAN

El 3 de febrer de 1980 es fa la visita al Palau de Peralada i a Vilabertran.

PERALADA L'any 1.087 fou creat el comtat de Peralada amb territori que comprenia Vilabertran, Vilatenim, Vila-Sacra, Cabanes, Molins i Mollet d'Empordà. Els comtes de Peralada, independents de la casa de Barcelona, es mantingueren sempre al costat dels comtes-reis en les disputes endèmiques que aquests mantingueren amb els comtes d'Empúries.

VILABERTRAN : Es un antic territori del comtat de Peralada. Antigament es trobava a la cruïlla de dues carreteres, en l'antiga Via Augusta.

L'origen del monestir es deu al prevere Pere Rigall. Aquest, sacerdot d'una capella particular, va crear una comunitat monàstica a partir d'unes donacions que li feren uns particulars. Va morir l'any 1.114 i fou venerat com a Sant.

Les actuals construccions de Vilabertran les va vestir el mateix Pere Rigall. L'Església, romànica, és de planta basilical, amb tres absis. Fou consagrada l'any 1100. Al segle XIV

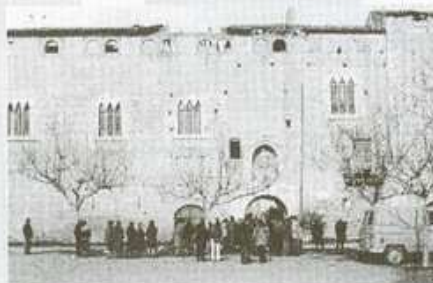
RIPOLL

CASTELL SALSES

VILABERTRAN

els vescomtes de Rocabertí hi varen construir una capella funerària per llur família. El claustre és auster i senzill. El palau abacial és un bon exemple de l'arquitectura civil catalana del segle XV. L'últim gran abat, Cirgos, el va construir. També feu la torre del rellotge i rodeja el monestir de torres i muralles.

ESTIU DEL 1980. VIATGE A LA DORDOÑA

Aquesta regió de França té una gran importància pels jaciments arqueològics, coves i museus que en ella s'hi troben.

El primer dia es va visitar Cahors, on vàrem admirar la seva magnífica catedral, començada al segle XI. Així mateix visitàrem Pont Valentré, remarcable manifestació de l'art militar de l'Edat Mitjana a França. Al següent dia es va visitar la cova de Cougnac, decorada amb figuracions de cervids, elefants i figures humanes executades en vermell i negre sobre fons blanc. Seguirem viatge fins a Les Eyzies de Tayac, centre mundial de la Prehistòria. Ja a la mateixa tarda vàrem veure les grutes de Font de Gaume i Les Combarelles. A la primera hi apareixen nombroses pintures policromes. A Les Combarelles, després de recórrer 120 metres de corredor, apareixen més de 300 pintures de l'època

Magdeleniense.

Al tercer dia ens vàrem desplaçar fins a Périgueux, capital de la Dordonya, on vàrem passejar pel seu antic barri medieval, amb magnífics edificis i carrerons pintorescos, per anar després a veure el Museu Arqueològic. Situat en un antic convent dels Agustins, guarda col·leccions arqueològiques, pintures, esmalts, escultures galo-romanes i tradicions perigordienses.

Durant els dies que vàrem estar en aquesta regió privilegiada vàrem veure també la Gruta de Rouffignac, a l'interior de la qual s'hi troven 8 km. de galeries, de les quals 4 es recorren en un petit tren. També la Gruta de St. Cirq, poguerem contemplar i comentar els trets del Bruixot, que pertanyen a l'època més antiga del gravat lític. Així mateix, vàrem veure el poblat troglodita de La Madeleine.

Una de les coses que més ens va impressionar, va ser el Parc-Museu de Le Thot. Unes magnífiques sales d'exposició i uns mitjans audiovisuals de primer ordre junt a un parc poblat dels animals salvatges que els homes han representat a la prehistòria en les grutes dels voltants i de tot el món. La nostra admiració ja no va tenir límits quant veiérem, en el abric de Cap Blanc, l'imponent fris de cavalls esculpits en plena roca,

alguns d'ells de 1,30 metres de longitud i 33 cm. de relleu. Va ser una gran experiència per a nosaltres. Al peu de la roca s'hi va descobrir un enterrament magdalenien.

Abans de la tornada vàrem visitar el castell de Salignac-Eyvignes, fortalesa del segle XIV i també la vila de Sarlat, compendi de tota la bellesa que va existir a l'Edat Mitjana.

El darrer dia, ja de retorn a casa, vàrem veure per fora el castell de Le Belcastel, i també el de la Tryene, situat sobre una gran roca sobre el riu Dordonya, per acabar finalment a Rocamadur, d'una bellesa que no és possible de descriure.

VIC. SANTA MARIA DE L'ESTANY. CATEDRAL. MUSEU EPISCOPAL.

Aquesta sortida es va fer el 18 de maig de 1980. La primera visita fou a Santa Maria de l'Estany, una de les canòniques més importants creades al S. XI i un dels monuments més importants del romànic català. L'església està construïda amb un aparell molt ordenat fet amb carreus grossos, quadrats i polits. El claustre té el seu origen en l'empluvium de les cases romanes i data del segle XII. La imatge de la Mare de deu de l'Estany és del segle XIV i està esculpida en un sol

bloc d'alabastre.

Seguidament vàrem visitar la Catedral. La va fundar l'Abad Oliva, de Ripoll, al temps del seu mandat. Sabem que al segle X estava conformada per tres edificis: Sant Pere, Sant Miquel i Santa Maria, d'origen imperial romà. La catedral propiament dita era Sant Pere, el culte parroquial es feia a Santa Maria i Sant Miquel era el baptisteri. A l'època de les construccions de l'Abad Oliva, Sant Miquel desaparegué. De tot aquest conjunt, actualment en queda poc: la cripta, la galeria romànica del claustre..., i el monument actual és de les acaballes del segle XVIII, però cal tenir en compte que fou un dels conjunts religiosos més importants de l'Edat Mitjana. L'edifici actual està decorat amb pintures de Josep Maria Sert.

COLLIURE. PORT-VENDRE BANYULS

El matí del diumenge dia 23 de novembre de 1980, vàrem fer una sortida per visitar aquestes vil·les del Rosselló francès.

Passàrem la frontera per el petit poble del Pertús, seguint el camí que, segons els historiadors, va emprar Annibal, quan

SALSES I TALTAÛLL

PORT VENDRES I COLLIURE

es va dirigir a les Gal·lies per combatre els romans.

Arribats a Banyuls, visitarem el seu aquari. El laboratori Aragó és el centre de biologia marina més important dels Països Catalans.

Anàrem després a Port-Vendres, magnífic refugi natural. Finalment anàrem a Colliure. El seu port, molt pintoresc, ha seduit sempre els pintors. El seu campanaret vermell és un antic far, i les seves barques de colors vius han estat pintades segons tots els estils. Colliure fou l'antic port d'Elna que fou fundat pels fenicis l'any 217 a.c. Vora el port hi ha el castell que fou bastit pels templers i fou residència d'estiu dels Reis de Mallorca.

De tornada vàrem parar a Sant Andreu de Sureda on vàrem visitar la seva església parroquial, que fou la del monestir benedictí del mateix nom i que depengué de Montserrat.

SORTIDA COL·LECTIVA A ALBANYÀ ST. LLORENÇ DE LA MUGA, TERRADES I LES ESCAULES

Dia 6 de febrer de 1981

ALBANYÀ: Poble situat a la riba esquerra de La Muga, construït al voltat de l'església

parroquial de St. Pere. Documentat ja al S. IX, X i XI.

L'església de St. Pere va venir a substituir la del monestir fundat al 820. L'església és romànica, d'una sola nau amb creuer i tres absis semi-circulars, el central lleugerament allargat, la volta és de canó ultrapassat i es recolza amb tres arcs torals de punt rodó, que posseeixen impostes encorbades, la portada amb quatre arcs amb degradació llinial i timpà sense decoració. Campanar de cadireta de dues arcades de punt rodó.

ST. LLORENÇ DE LA MUGA

Població emmurallada de la qual resten 4 grans torres i els seus portals. A fora el poble estan les ruïnes de l'antic castell de St. Llorenç. L'església dedicada a St. Llorenç és d'origen romànic i conserva els tres absis i un massís campanar quadrat. Esmentat ja en 972, al 1160 pertenyia a Arnau de Llers, al 1225 Bernat de Llers vengué el castell (esmentat per primer cop) a Jaume I el qual concedí franqueses de la Universitat de St. Llorenç al 1249. Al 1272 el castell i la vila, passaren a la família Rocabertí. Fou camp de batalla en la Guerra Gran i els francesos ocuparen la població d'es d'on passaren a

CAULA I ALBANYÀ

Figueres.

LA CAULA-LES ESCAULES

El conjunt de tobes calcàries de "La Caula" es troben emplaçades a prop del poble de Les Escaules, a l'Alt Empordà. Ofereix tot un seguit de jaciments arqueològics que van des de la Prehistòria fins l'alta Edat Mitjana, passant pel Neolític Bronze i Edat dels Metalls.

COLOMERS. SANT MORI. SANT MIQUEL DE FLUVIÀ. VILADAMAT

El dia 22 de març de 1981 es va fer la visita a aquestes poblacions.

Colomers és una població que s'agrupa a la vora del riu Ter. Fou una població emmurallada, esmentada ja al 840. La seva església, dedicada a Santa Maria, depengué del monestir d'Amer. És d'una sola nau, amb absis semi-circular, capelles laterals, columnes interiors i elements pre-romànics. La volta de la nau és lleugerament apuntada, la cornisa és encorbada. A cada costat de la nau s'hi obren tres arcades de mig punt. La capçalera correspon enterament a la part més antiga del temple romànic. L'arc triomfal és de mig punt.

Sant Mori estigué enmurallat. El nucli antic s'agrupa al voltant

de l'antic castell que, actualment és un casa senyorial refeta a començaments de segle.

EXCURSIÓ A LA CIUTAT EMMURALLADA DE CARCASSONA AMB MOTIU DEL IX ANIVERSARI DE L'ENTITAT

El 10 de maig de 1981, es va fer aquesta excursió. Primer de tot s'anà a la ciutat nova, fora del recinte de les muralles, per visitar l'església de Sant Vicenç i la Catedral de Sant Miquel, dos magnífics exemplars del gòtic català del segle XIII.

Ja dins el recinte emmurallat, - La Cité- férem la visita al Castell Palau i a les distintes col·leccions que conté: pintures, escultures, gravats..., i particularment una col·lecció de maniquís amb vestits medievals de factura anglesa, per passar després a veure la Catedral de Sant Nazari, de transició entre el romànic i el gòtic, vestida entre els segles XI i XIV, que sorprén pels seus finestrals gòtics de gran qualitat. La tarda la vàrem dedicar a passejar pels carrers, fortificacions i places de la Cité, admirant les seves cases gòtiques i romàniques, de gran bellesa.

Carcassona, antiga colònia romana, fou ocupada pels visigots que hi feren les seves primeres fortificacions. Al segle

VIC I STA. MARIA DE L'ESTANY

COLOMERS ST. MORI
VILADAMAT I ST.
MIQUEL DE FLUVIÀ

CARCASSONA

CARCASSONA

VIII fou ocupada pels àrabs i, reconquerida pels reis francs, fou el centre del Comtat de Carcassona, incorporat al 1247 a la corona francesa.

Les fortificacions medievals, amb doble recinte i nombroses torres, tenen dues portes i foren acabades al S.XIII.

Aquest comtat estigué vinculat al de Barcelona. Des del començament de la casa de Barcelona fins la fi del comtat de Carcassona, les dues cases tingueren unes relacions molt estretes.

NARBONA

18 d'octubre de 1981.

L'any 118 a.J.C., fou creada pel senat romà amb el nom de "Colonia Narbo Martius". A l'any 27 a. J.C., dona nom a una de les províncies creades per August. Al segle III d. J. C. fou emmurallada, però no pogué resistir les invasions dels bàrbars. El 413 fou ocupada pels visigots. Fou invadida al 719 pels àrabs i alliberada per Pipí el Breu, rei dels Francs. Aquest crea el Ducat de Gothia i feu de Narbona la seva capital. Al 1507 passà a ser vila reial, quedant incorporada a França.

CATEDRAL DE SAINT JUST I SAINT PASTEUR. Gòtica dels segles XII-XIII, té una alçària sorprenent. D'influències nòrdis-

ques, restà inacabada i és una verdadera filigrana. A remarcar els vitralls i els sarcòfegs dels arquebisbes. El claustre és molt interessant.

PALAU DEL ARQUEBISBE - El palau vell, fou constuït els segles X, XI i XIII. El nou, al segle XIV. "Ja al segle XIV, l'arquitecte Viole le Duc, amb gràcia i mestria uní, de forma admirable, els dos edificis per fer-ne l'Hotel de Ville. A més de l'Ajuntament, té sales dedicades a museu, on s'hi poden admirar col·leccions molt interessants.

Altres monuments d'interès visitats foren l'església de Saint Paul Serge, amb les relíquies del sant, l'església de Notre Dame de Lamourguier, que actualment conté un museu lapidari i l'Horreum, edificació subterrànea de grans dimensions, on s'hi guardaven els vins, els grans i demés mercaderies.

LA PLANA D'EN BAS. EL FAR -COLLSACABRA. RUPIT.

El 29 de novembre de 1981, ens dirigim primerament a la plana d'en Bas, lloc que històricament té personalitat comunitària a partir de l'any 894. Visitem l'església parroquial de Sant Esteve d'en Bas, romànica del segle XII. Consagrada al 1119, resten de l'època l'absis i els capitells, que són d'una factura del millor

NARBONA

romànic del país. La resta fou reedificada després dels terratrèmols del segle XV.

Anem després als Hostalets d'en Bas, cruïlla de camins per enfil·lar-se a les muntanyes que constitueixen el Sallent de Falgars i dominen el Collsacabra i el Cabreres. Dominant-ho tot des de les altures, la ruïna impressionant del Castelló d'en Bas, castell roquer del temps dels francs i emblema de la senyoria, tot i que el centre administratiu del senyoriu fou el palau del Mallol.

Seguidament ens dirigim al Far en el Collsacabra. A una altitud de 1123 m., la proa rocosa del Far s'ofereix amb tota la seva magnificència des de Sant Martí Sacalm i separa la comarca de la Garrotxa de la de les Guilleries. El Santuari corona la muntanya. La imatge de la Mare de Déu del Far, és d'alabastre del segle XV, d'un gòtic evolucionat.

Finalment Rupit. La seva església és un exemplar d'arquitectura renaixentista del segle XVII. La població actual deu l'origen a l'existència del castell roquer. Del castell se'n pot parlar documentalment des de l'any 1040, però s'ha de creure que ja deuria existir en època visigòtica.

SORTIDES PER A VISITAR ELS MUSEUS PROVINCIALS D'ARQUEOLOGIA I D'ART DE LA CIUTAT DE GIRONA.

Dins el nostre programa de visites a la ciutat de Girona, el dia 30 de gener de 1982, vàrem efectuar la visita al MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE SANT PERE DE GALLIGANS. El motiu era les reformes efectuades en les instal·lacions de la galeria superior del claustre de Sant Pere, per a presentar dignament el Patrimoni Arqueològic Provincial, patrimoni d'un valor incalculable, que estava en pèssimes condicions, pel mal estat de les sales on havia estat allotjat durant tants anys.

BREDÀ. MONESTIR DE SANT SALVADOR. HOSTALRIC

Dia de la sortida: 7-3-1982

La vila de Breda es forma al voltant de l'antic monestir de Sant Salvador. L'any 1.038 els Cabrer, vescomtes de Girona, erigiren dintre dels termes del seu castell de Montsoriu, un monestir dedicat a Sant Salvador. Aquest resta supeditat fins el segle XIII, al monestir de Sant Cugat del Vallès, però tingué abat propi.

EL FAR

De la primitiva església romànica consagrada al 1068, només en resta el campanar. Al segle XIV es va construir l'actual església gòtica. La casa abacial és de començaments del segle XVI.

La vila d'Hostalric s'aixeca damunt un espadat turó basàltic sobre la Vall del riu Tordera. El seu castell situat a l'extrem de ponent del cingle, domina la població. De l'antiga ciutat s'en conserven una gran part de les muralles i les torres que envoltaven la vila i que feu construir al segle XIV el vescomte Bernat IV de Cabrera.

El castell actual és una reedificació del primitiu castell del segle XI feta pels vescomtes de Cabrera, que feren de la vila el centre del seu vescomtat.

**VIATGE EXTRAORDINARI
DE FIRES AMB MOTIU
DE L'EXPOSICIÓ DE
PREHISTÒRIA AL
MUSEU DE L'HOMME
DE PARÍS**

Dies 28-29-30 i 31 d'octubre i 1 de novembre de 1982.

Es visita, la Torre Eiffel, Champs de Mars, Champs Elysées, Pl. de l'Etoile, La Madeleine, l'Opera, Pl. Vendome, Place de la Concorde, Notre Dame, Invalides, Montmatre, Versailles, Museu del Luvre, Jardins de les Tuilleries, Palau de Fontainebleau i sobre tot el motiu del viatge fou la mostra dels materials aportats pels nostres jaciments al Museu de l'Home de París, resultats dels treballs en equip realitzats en els nostres jaciments i els múltiples contactes amb el Professor Henry de Lumley, .

"LES PREMIERS HABITANTS DE L EUROPE", l'exposició és inaugurada el 8-12-1981, ubicada al Palais Chaillot, en la Place del Trocadero. Allí vàrem poder contemplar els materials exposats, entre ells peces dels jaciments del Puig d'en Roca, Cau del Duc, Terrasses fluvials del Ter, les de La Selva, al costat estaven les franceses del Tec, Tet i Agli, allí estava reflectida la important tasca d'uns aficionats.

**SANTA PAU. ELS ARCS.
MIERES.
SERRA DE FINESTRES**

19 de desembre, 1982

SANTA PAU. La vila vella, emmurallada, s'agrupa al vol-

tant del castell de Santa Pau. Bastit als segles XIII-XIV, és l'edificació més antiga de la població. La plaça dels Bous és un magnífic exemple d'arquitectura popular. L'església parroquial, del 1427, és gòtica d'una sola nau.

SANTUARI DE LA MAREDE-

DEU DELS ARCS Situada prop de Santa Pau, en fou parròquia fins el segle XV, quan fou destruïda pels terratrèmols. Reconstruïda pel baró de Santa Pau, passà a convertir-se en Santuari de Sta. Maria.

MIERES La seva església parroquial, barroca, té un esvelt campanar. Possessió del monestir de Sant Esteve de Banyoles, el lloc és esmentat des del 834. Durant la lluita remença, és on s'hi produí el célebre alçament de Pere Joan Sala, cabdill remença.

A LA SERRA DE FINESTRES, hi ha el castell de Finestres i el poblet amb una església molt destruïda. En el camí s'hi pot veure una torre de guaita. L'església fou consagrada el 947.

VISITA COL·LECTIVA A CORÇÀ. FEBRER 83.

CORÇÀ: visita a la població medieval, d'origen molt antic que té vestigis romans. Al 1384 fou saquejada per tropes franceses a sou i al servei del Comte d'Empúries. Fou possessió

remença en 1475.

En l'any 996 es deia Carciano, en 1312 Corsarum i al 1379 Cortiano.

L'Església dedicada a St. Julià i Sta. Basilisa, tenia un retaule del s/XV de Sta. Cristina, procedent de l'Ermida de Santa Cristina.

CENTCELLES I TARRAGONA

Dies 12 i 13 de març de 1.983.

El mausoleu de Centcelles és un dels monuments romans conservats més importants dels Països Catalans. Té uns mosaics excepcionals. El lloc fou ocupat per una vil·la romana als segles III-IV d.C.. Fou el mausoleu de Constans, fill de l'emperador Constantí. És de planta quadrangular, amb dues unitats: una sala quadrilobulada, i una altra de circular, amb quatre absis i cúpula de mahons recoberta de mosaics que representen una escena de cacera i 16 escenes de l'antic i el nou testament. La cripta funerària està al centre amb volta on hi havia el sarcòfag. Es tracta de l'exemplar més antic i més important de mosaic de cúpula cristià de tots els territoris romans.

SANT JOAN DE LES ABADESSES. CAMPRODON. MOLLÓ. PERPINYÀ

ST. ESTEVE D'EN BAS.

CORSÀ FEB.83

24 d'abril de 1983.

SANT JOAN DE LES ABADESSES. Abadia de monges benedictines, fundada per Guifré el Pelós al 885. La primera abadesa fou Ema, al 898, i la darrera Ingiberga, filla del Comte de Cerdanya-Besalú, Oliva Cabreta, l'any 997. Bernat Tallaferro, comte de Besalú, aconseguí que el Papa desfés la comunitat, passant els bens al bisbat de Besalú.

La seva església fou consagrada el 1.150. De planta de creu llatina i cinc absis, està ornada amb capitells bellament decorats. El claustre, del 1442, conserva uns arcs romànics del claustre del segle XIII.

VISITA A L'EXPOSICIÓ "LA MIRADA DE ROMA"

El 30 d'abril de 1983, vàrem efectuar la visita a aquesta important exposició d'escultura

GIRONA ANTIGA

romana que va tenir lloc a Tarragona. Ens acompanyà el professor Sr. Rodolf Cortés, el qual ens explicà la mostra i el Circ, que també visitàrem.

Tarragona és una creació romana. Fundada pels Escipions al 213 a.J.C., va ser una de les bases militars en les Guerres Púniques contra Cartago. Va jugar un paper clau en la conquesta d'Hispania, i durant l'època romana fou la capital de l'Hispania Citerior.

A més de l'exposició i les restes romanes, visitàrem la Casa Castellarnau, casa noble amb elements gòtics i renaixentistes, la necropolis paleocristiana, del segle III-IV, la Catedral, gòtica, i els carrers del barri jueu, de l'època Medieval.

VIATGE DE FIRES 1983.

Del dia 28 d'octubre al 3 de novembre.

Sortida de Girona en direcció a Nîça per dinar i continuació fins a Florència, al dia següent es visita la ciutat i els seus monuments, catedral, baptisteri, Pl. de la Signoria, Palau Vell... Museu Ufisi... El dia següent anem a Ravenna, visita al Mausoleu Gale Placida. Sortida direcció Venècia, allotjament i sopar a l'Hotel, el dia següent 1 de novembre ens dirigim a St. Marco i arribem en vaporeto, assistim a una solemne missa cantada dedicada a tots els

sants, Palau Ducal, Pont dels Sospirs, Punta Sabioni esglésies i monuments incontables.

De tornada visitem Verona, Les Arenes i la Case de Julieta. Fem nit a Niça.

MONESTIRS DE POBLET I SANTES CREUS

El dia 4 de desembre de 1983, es va fer aquesta sortida, repetint la visita feta a l'agost de 1973.

SANT PERE DE RODES, SANTA CREU DE RODES, CASTELL DE ST. SALVADOR DE VER- DERA, CASTELL DE QUERMANÇÓ, PALAU- SAVERDERA.

El conjunt monumental de Sant Pere de Rodes és un dels monestirs benedictins més interessants de tot Catalunya. Al cim de la muntanya de la Verdera, dominant el mar, comença la seva història documentada, com a cel·la depenent del monestir de Sant Esteve de Banyoles. El conjunt monumental compren, a més de l'església, el claustre, la torre del homenatge, la torre campanar, i els edificis del cenobi: sala capitular, menjador, cuines, dormitoris, biblioteca i palau de l'abad.

També al cim de la muntanya, veiérem el castell de Sant Salvador de Verdera, vigia dels comtes d'Empúries sobre l'Empordà.

Visitarem també el castell de Quermançó, propietat dels comtes d'Empúries, i finalment, anàrem a Palau-Saverdera. La seva església, és d'estil romànic lombard, construïda al S XI, amb una capçalera única de fornicules i faixes lombardes.

VALL DE LA PERA.: PEDRINYÀ. MONELLS. MILLAS. MADREMANYA.

Pel 26 de febrer de 1984, fem la visita als pobles de la Vall de la Pera, anant als llocs visitats pel febrer de 1976.

OLOT

8 d'abril, 1984.

CAN SOLÀ-MORALES. Situada al Passeig del Firal, presenta una façana amb esgrafiats de factura italiana. Els baixos són projectats en elements modernistes amb figures del escultor E. Arnau.. Elements interessants de la façana són la tribuna al primer pis i la galeria a l'últim. A l'interior, la cambra de respecte, de considerables pro-

TARRAGONA

55-VENÈCIA

PISA

porcions, conserva una decoració de Ramon i Rafel Diví. Una altra de les sales està decorada pel gironí Miralles (1854). L'oratori és del 1789, i des del 1796 custodia les relíquies de Santa Faustina i Sant Julià, vingudes de Roma.

CAN TRINXERIA. Casal del segle XVIII, amb salons suntuosos i cambres moblades amb mobiliari barroc.

MUSEU D'ART MODERN. S'hi recullen les obres dels més destacats pintors olotins: Vayreda, Berga, Martí....

**EXPOSICIÓ DE
PREHISTÒRIC A PER-
PINYA. PALAU DELS
REIS DE MALLORCA.
MONESTIR DE LA
FONTFREDA.**

Aquesta sortida es va fer el 30 de maig del 1984.

VISITA A L'EXPOSICIÓ ORIGEN I EVOLUCIÓ DE L'HOME A PERPINYA. Organitzada pel professor Hemy de Lumley, compren un arbre genealògic de 18 m. d'alçada, que va des dels Primats fins a l'home actual. A cada un dels grups, s'assenyalen les grans adquisicions culturals: bipedisme, llenguatge, domesticació del foc, religió.... Es presenten 34 vitrines animades i preparades amb tècniques d'informàtica,

una col·lecció de motlles d'hominids, única en el món, i un diaporama sobre "l'Home i el seu esdevenidor".

A Perpinyà, visitarem també el Palau dels Reis de Mallorca. Aquest edifici, d'estil gòtic, fou iniciat per Jaume I de Mallorca, i hi visqueren tres monarques de la dinastia catalana: Jaume I, Sanç I i Jaume II.

Finalment, ens desplaçarem fins el monestir de la Fontfreda, important abadia cistercenca llengadociana al sud de Narbona. Fou fundada vers del 1097. La seva influència s'estengué fins el nostre Principat. El màxim esplendor fou els segles XII-XIV.

VIATGE DE FIRES 1984

Del 27 d'octubre al 1 de novembre, es va fer aquest viatge, en el decurs del qual es va visitar Burgos, Castrogeri, Fromista, Palencia, Tordesillas, Toro, Zamora, Salamanca, Alba de Tormes, Avila, Sigüenza i Alfajarín.

**ROMANYÀ DE LA SELVA.
SOLIUS. SANTA CRISTINA
D'ARO. CASTELL D'ARO.
SANT FELIU DE GUÍXOLS.**

La primera sortida de l'any 1985, es va fer el dia 27 de gener.

Romanyà de la Selva. Església documentada l'any 1.019. Edifici d'una sola nau, capçalera rectangular i creuer amb braços allargats. Volta de canó i portalada a migdia amb porxo.

Dolmen de la cova d'en Daina. Galeria coberta de grans dimensions, amb cromlech ben remarcats. Cova i passadís separats. Enterrament d'època Eneolítica i la edad del ferro.

Solius. Església del segle XVIII, d'una nau amb capelles laterals. Conté retaules barrocs i neoclàssics de factura popular.

Santa Cristina d'Aro. Església medieval. Planta de dues naus i creuer, un absis i sagristia a la capçalera. Té elements pre-romànics. A 300 m. hi ha una església paleocristiana, possible "cella martirial", ja que es troba en una necròpoli al costat de l'edifici.

Santa Maria del Bell-Lloc. Els elements que en resten, permeten pensar que a l'edifici primitiu hi havia dos absis contraposats, estil usat en les esglésies paleocristianes del Nord d'Àfrica.

Castell d'Aro. L'església de Santa Maria del Castell, fou consagrada l'any 1.078. Reedificada. És d'un gòtic tardà, amb façana barroca. Té una sola nau, capelles laterals i absis poligonal. El campanar-torre, de planta quadrada, és del s.XVIII.

VIATGE DE FIRES L'ANY 1985

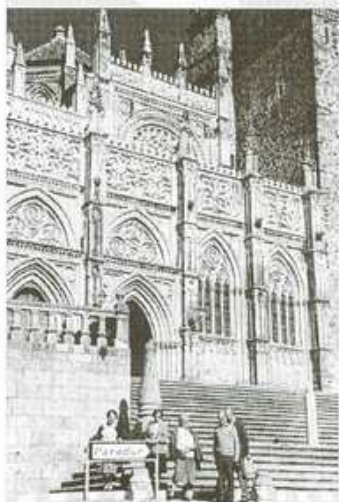
El viatge de l'any 1.985, es va fer al Santuari de Guadalupe, ja que s'acomplien 500 anys de la signatura de la Sentència Arbitral donada per Ferran el Catòlica Santa Fe de Guadalupe, per la qual es possava fi als mals usos i a la remença al Principat de Catalunya.

La sortida es va fer entre el 26 d'octubre i el 1 de novembre, i es va visitar Toledo, Trujillo, Guadalupe, Mérida, Càceres, Palencia, Yuste i Aldeanueva de la Vera.

CASES NOBLES DE EL PAPIOL I CASA LLOPIS. SITGES.

El principal motiu de la sortida del dia 26 de gener de 1986 fou visitar les cases nobles de El Papiol i Casa Llopis, situades a Vilanova i la Geltrú i a Sitges respectivament. Ambdues cases són edificis neoclàssics de planta noble, amb tot el mobiliari de l'època.

El Papiol. És un edifici de tres plantes amb grans jardins romàntics. Els diversos salons estan decorats amb frescos que representen motius bíblics. Els menjadors, sales, habitacions..., estan moblades amb mobles d'època i làmpares meravelloses. Al pis superior hi ha la col·lec-

MONESTIR DE GUADALUPE

ció de nines de Lola Anglada .
Bodega restaurada pel Museu
del Vi de Vilafranca.

A Sitges visitarem també El Cau
Ferrat i el Museu Maricel.

DELTA DE L'EBRE: TORTOSA I EL SEUS MONUMENTS

Dia 8-3 1986.

Tortosa és una ciutat històrica.
Fundada al segle III a.C. pel
general romà Escipió, està
emmurallada i la domina un
castell musulmà, la Suda.
Durant la dominació àrab fou
capital d'un regne de Taifa.

Hi visitarem els següents edifi-
cis:

La catedral, dedicada a Santa
Maria. Edifici gòtic de façana
barroca. Té una capella barroca
dedicada a la Mare de Déu de
la Cinta. Els seus retaules
barrocs són d'una gran bellesa.
En el tresor de la Catedral, s'hi
pot admirar el tapís del Sant
Sopar, de Ribera. Hi ha un
important claustre i la gran sala
gòtica anomenada Aula Major.

Altres edificis gòtics remarcables de la ciutat són: el palau episcopal, del segle XIII-XIV, el Palau Despuig, del segle XV, amb un pati de planta rectangular de qual arranca una escala que porta al primer pis sobre una galeria d'arcs apuntats. Al costat d'aquest palau està el

Palau Oriol. Entre ells es comunicaven per uns arcs. També La Llotja del Mar, d'una gran bellesa i molt remarcable dins el gòtic català, i l'antic monestir de Santa Clara, prop del monestir de l'antic Hospital de Sant Joan de Jerusalem.

Cases nobles importants són les de Pallarés, Casa Grego, Casa Matheu, Casa Brunet, Casa Bau, Casa Pinyana,....

VALLBONA DE LES MONGES. GUIMERÀ, MONTBLANC

Dia 25-5 1986

Valbona de les Monges.
Aquest fou un monestir de les monges cistercencs. Edifici d'una sola nau, amb portalada romànica, magnífic claustre, torre gòtica i sepulcres de la casa reial catalana.

Guimerà. Població monumental i artística. Al seu recinte emmurallat hi han les ruïnes d'un castell, una església del segle XIV, i carrers medievals.

Montblanc. Població monumental . Els seus edificis més notables són l'església de Santa Maria, del segle XIV, l'església de Sant Miquel del segle XIII, on es reuniren diverses vegades Les Corts Catalanes, el Palau Reial, que fou residència dels reis de la Corona Catalano-Aragonesa. El recinte

PLAÇA DE TORO

emmurallat és del segle XIV, i té la Plaça Major porticada i un pont gòtic.

L'any 1387, el rei Jon I concedí al seu germa Martí, que després fou rei, el títol de Duc de Montblanc.

VIATGE DE FIRES. 1986: ANDALUSIA

Del 25 d'octubre al 2 de novembre, es va fer aquests viatge. L'anada la vàrem fer per València i, de camí, vàrem parar a Elche per visitar el famós "Huerto del Cura". Ja a Andalusia, la primera ciutat visitada va ser Granada. Allí, veiérem la ciutat i els seus monuments: l'Alhambra, el Generalife i la Cartuja, i també el barri del Sacromonte. La següent ciutat va ser Sevilla. Vàrem recórrer els seus carrers típics: la calle de las Sierpes, el barrio de la Santa Cruz, la Plaza de Doña Elvira.... Vàrem disfrutar del Parque de Maria Luisa, i visitàrem els seus monuments: La Macarena, Los Reales Alcázares, la Catedral i la Giralda.

Seguirem viatge fins a Córdoba, on visitàrem la Mezquita i també la Sinagoga, el barri jueu i els carrers de la ciutat antiga. La tornada la férem per Madrid i Zaragoza.

CERVERA I TARREGA

Dia 30-11-1986.

Tàrraga Població d'origen pre-romà, durant el s segles IX i X quedà despoblada, donat que era terra de frontera entre cristians i musulmans i s'hi vivia en una gran inseguretat. Al 1.056 Ramon Borrell I reconquerí el castell i el dota d'una guarnició estable. Al voltant d'aquest castell, poc a poc, s'hi formà un nucli de població. El lloc queda repoblat després de la conquesta de Lleida el 1.149.

Es va visitar l'església parroquial, dedicada a Santa Maria del Alba. És una construcció neoclàssica, bastida sobre la primitiva església gòtica. D'aquesta, en queden dues estatués d'apòstols al portal. També es visita l'edifici de l'Hospital. És del segle XV, amb un pati i escalinata. Vàrem passejar pel carrer de la Font, on poguérem admirar les seves cases amb portals i finestres de pedra picada, i on està Cal Perello, destinat a Museu Comarcal. També veiérem la façana de dues cases senyorials :la casa palau dels Marquesos de la Floresta, casal romànic amb portal adovellat i finestrals triforats, i la casa senyorial dels Sobies, del segle XV.

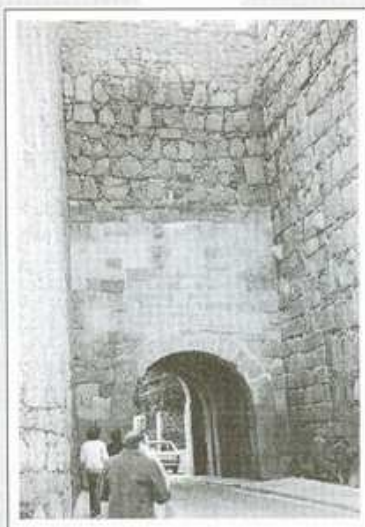
Cervera Població formada al redós del seu castell a finals del segle XII. El nucli antic comprén la Plaça Major, el Carrer

SALAMANCA

SALAMANCA

ÀVILA

Major, carrerons i placetes al seu voltant, i els barris de Sant Cristòfol, Sant Francesc, Sant Domènec i Sant Magí.

VISITA A LA CATALUNYA NORD: EL CONFLENT

Dia 8 de març de 1987.

VILAFRANCA DEL CONFLENT: Ciutat emmurallada que tanca el pas del Conflent a la Cerdanya. A partir del tractat de Corbeil (1258), fou un lloc fortificat del Comte- Rei de Catalunya-Aragó, davant les fortificacions del rei de França. Tot el recinte, amb el seu conjunt de cases i carrers, són dels segles XIII al XVII. A més de fer el recorregut per la ciutat, es va visitar l'església de Sant Jaume. Es tracta d'un edifici dels segles XII-XIII. A la nau esquerra hi ha la pila baptismal en marbre rosa, de grans dimensions. També hi ha una Verge del Segle XIV incovada contra les epidèmies i un retaule de 1715, obra de Josep Sunyer.

Sant Miquel de Cuixà, fundada vers l'any 1.000 sota la protecció dels comtes de Cerdanya-Conflent i el patronat de Sant Miquel, viu el seu moment d'esplendor al segle XI, sota l'autoritat de l'abat Oliva, que engrandeix l'abadia i envia monjos a Sant Martí del Canigó. Després d'un llarg període de decadència, l'abadia és aban-

donada, venuda i saquejada. Gran part de les seves peces són avui als Estats Units. La seva reconstrucció comença al 1952, amb peces recuperades en diferents llocs de França. Al 1965, l'abadia recupera la vida monàstica i des de llavors està en mans d'un grup de monjos que depenen de Montserrat.

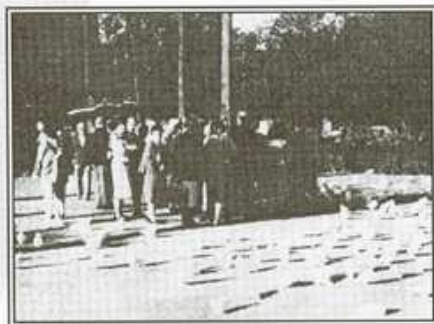
El conjunt arquitectònic de l'edifici és una raríssima espècie de l'art pre-romànic a França, caracteritzar aquí per l'arc de ferradura visigòtic, d'origen oriental. El claustre té capitells del segle XII. També del mateix segle és la tribuna de l'església abacial.

VISITA A LA CATALUNYA NORD: EL CONFLENT I EL VALLESPÍR.

Dia 26 d'abril de 1987.

Sant Genís de Fontaines És l'església d'un monestir benedictí fundat l'any 819. Hi ha vestigis de pintures romàniques. La llinda del porta és la peça més antiga de l'art romànic francès, amb els seus relleus que marquen l'inici de l'escultura.

Sant Andreu de Sureda Església d'un antic monestir benedictí dependent de Santa Maria de la Grassa. Reconstruït al segle XII, té una llinda de marbre en el portal, decoració pintada a les parets i elements escultòrics a l'altar.

64-ELX (HUERTO DEL CURA)

Elna Illiberis, segons el nom ibèric, fou el lloc on acamparen els exèrcits d'Annibal, mentre esperaven el permís dels gals per travessar el seu territori i marxar cap a Itàlia. Per Elna passava la via romana que anava a Tarragona. L'emperador Constantí li dona el nom de Castrum Helenae.

GIRONA HISTÒRICA

Aquest dia es va dedicar a veure les parts més antigues de la ciutat de Girona: la vida pre-romana, la romana, la visigòtica i la medieval.

La torre Gironella. El primer emplaçament de la Girona actual està a la part més elevada de la ciutat. Probablement, els íbers ja feren algun recinte més o menys fortificat. Més endavant, els romans construïren la muralla que nosaltres coneixem, reedificada en l'època medieval. Fou un bastió fortificat. El que en resta, són els murs, restaurats després dels terratrèmols de 1411. Però encara en podem veure la planta baixa, lloc on hom suposa que visqué Juana Enríquez i el seu fill Ferran quant les guerres de Joan II i la Generalitat. També algú pany de paret romana i una porta dovellada de la mateixa època.

Des de Torre Gironella es pot veure l'antiga "Vall Umbrosa", o de Sant Daniel, on hi ha un monestir benedictí romànic dels segle XI.

El Galligans passà al mig de la Vall desembocant a l'Onyar, separant la ciutat de la muntanya de Montjuïc o "Barufa", lloc on hi hagué una necròpolis dels jueus. Alguns dels sarcòfags trobats estan al Museu Arqueològic Provincial.

VIATGE DE FIRES 1987: PORTUGAL

Aquest viatge es va fer del dia 24 d'octubre fins el 1 de novembre.

Es va visitar Coimbra, el monestir del Templers de Tomar, Nazaré, Alcobaça i el seu monestir de Santa Maria, Obidos, un dels pobles més pintorescos de Portugal, amb recinte emmurallat. A Lisboa es va fer la visita a la ciutat i als seus monuments. Després, es va dedicar un dia a visitar la costa: Estoril, Cascais, i Sintra, antiga residència d'estiu dels reis portuguesos, on es va visitar el seu Palau Reial. Ja de tornada, vàrem anar a Setúbal i a Évora, ciutat de gran riquesa monumental.

SANTA PAU I SANTA MARIA DELS ARCS.

Dia 29 de novembre de 1987

Aquesta excursió, que es va fer per primer cop el 25 de març

GIRONA MONUMENTAL

PORTUGAL

de 1973, s'ha anat repetint diverses vegades en el decurs dels anys. Aquest dia s'hi va tornar a anar.

SORTIDA CONJUNTA AMB LA SOCIETAT CATALANA D'ARQUEOLOGIA DE BARCELONA

El 17 de gener de 1988, acompanyats del Senyor Pallarés, membre de la Societat Catalana d'Arqueologia, vàrem anar a Barcelona per visitar, primerament, les restes de l'antiga ciutat romana, situats sota el Museu d'Història de la Ciutat i del Centre Excursionista.

Veiérem també el conjunt gòtic, i visitàrem la Catedral, el Palau del Bisbe, la Casa de l'Ardiaca, el Palau dels Comtes-Reis, la Casa del Lloctinent i altres edificis d'interès.

COLLIURE. PORT VENDRES. BANYULS DE LA MARENDA

Dia 9 d'octubre de 1988.

Aquesta sortida és la repetició de la feta el dia 23 de novembre de 1980.

BANYULS

VIATGE DE FIRES 1988: GALICIA I CORNISA CANTABRICA

Durant 11 dies -del 22 d'octubre al 1 de novembre- es va fer aquest viatge. El recorregut fou el següent: La Coruña. Bayona, Orense, Ponferrada, Palencia, Santillana del Mar, Santa Maria del Naranjo, Picos de Europa, San Toribio de Liébana, Logroño, Santiago de Compostela, Santander, Asturias, Burgos, La Toja, Leon, Antiguo Hospital de Peregrinos de San Marcos, Santuario de Covadonga, Oviedo.

VISITA A LA CATALUNYA NORD: COMARCA DEL VALLESPÍR

Dia 27 de novembre de 1988.

El Vallespir és una comarca que forma part de la Catalunya Nord. Situada entre la serralada Pirenaica, el Canigó i les Alberes, té unes qualitats originals que la fan òptima per visitar. Aquest dia férem les següents visites:

Santa Maria de la Clusa Església parroquial. Edifici pre-romànic de 3 naus i 3 absis semicirculars. És del segle X, amb pintures al fresc. Aquesta església constituïa l'ala nord del castell medieval.

Sant Martí del Fenollar Església pre-romànica del segle IX. Edifici d'una sola nau, planta de

ferradura, portalada romànica i pintures murals al fresc, de gran valor, decorant l'absis.

Ceret Població nascuda l'any 814, per un privilegi de Lluís el Pietós. La família Ceret tingué el senyoriu de la ciutat durant els segles XI, XII i XIII. Visitem la ciutat, i després el seu Museu Municipal. Organitzat l'any 1954 per Pierre Bruné, guarda una bona col·lecció de pintura d'artistes que freqüentaren la vila. A destacar la sala Tàpies i una col·lecció de ceràmica de Picasso.

Santa Maria d'Arlés Magnífic edifici romànic de tres naus, amb pintures murals. Claustre gòtic de marbre.

Prats de Molló, recinte emmurallat.

BARCELONA MODERNISTA

El 12 de febrer de 1989, es va anar a Barcelona. Acompanyats d'un membre de la Societat Catalana d'Arqueologia de Barcelona, vàrem recórrer la ciutat veient i comprenent el modernisme a través dels edificis dels seus grans arquitectes: Gaudí, Puig i Cadafalch i Domènech i Montaner.

VISITA A L'EXPOSICIÓ "MIL.LENUM" A BARCELONA. MIL ANYS D'ART RELIGIOS

Dissabte. 20 5 89

Aquesta exposició va recollir 700 peces, entre documents i objectes religiosos, de l'art i la història de Catalunya. Estava ubicada a tres locals del barri gòtic de Barcelona: la Pia Almoina, el Saló del Tinell i la capella de Santa Àgata, i es va dividir la mostra en sis grups, cada un corresponent a un període històric determinat.

CREUER PER LA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL

Del 15 al 22 d'octubre del 1989, i conjuntament amb l'Associació de metges jubilats de Girona, es va fer aquest creuer que comprenia les següents escales: Mallorca, Túnez, Palermo, Capri i Gènova. A Túnez es va visitar Cartago. A Palermo, la Catedral, la capella Palatina del palau dels reis normands i la Martorana, així com també Monreale, monestir benedictí del segle XI situat a les afores de Palermo, d'estil normand i totalment decorat amb mosaics d'estil bizantí, d'una riquesa enlluernant. A Nàpols es va fer la visita a les ruïnes de Pompeia.

SANTILLANA DEL
MAR

SAN TORIBIO DE LIÉBANA

SANTIAGO DE COMPOSTELA

Donat que el creuer tenia escales a Palma de Mallorca, es va aprofitar per fer la visita a la ciutat de Palma.

**VIATGE DE SETMANA
SANTA DE 1990.
CIRCUIT DELS
CASTELLS DEL LOIRE I
MONESTIRS
DELS VOLTANTS.**

MONESTIR ST. BENOIT SUR LOIRE: En el segle XI es construeix una abadia benedictina de nom Fleury, el fundador és St. Benet, mort en l'abadia de Monte Cassino i el seu cos queda a mercè dels bàrbars que destrueixen l'abadia. Però des de Fleury uns monjos traslladen les restes del seu patró i a partir de les hores canvia de nom.

Les primeres construccions foren iniciades en el S/ VII destruïdes pels normands. La torre campanar actual fou construïda al s. XI. La cripta, coro transcepte també del mateix segle, la nau fou acabada al XII.

GERMINY-DES-PRES. Construïda per l'abat Teodolf, amic de Carlemany, l'edifici fou construït a l'any 800 i incendiat al segle IX pels normands novament reconstruït al S. XV.

CUNAUD Antic priorat benedictí. Els normands obliguen a fugir als monjos del monestir de Normoitier i junt amb les

reliquies de S. Filibert es refugien a Cunaud i edificuen una església de la que resta el campanar, també destruïda pels normands que igualment arriben aquí i novament els monjos fugen i tornen amb la seguretat dels condes d'Anjou, edificant l'actual església.

FONTEVRAUD. L'església consagrada al 1119, romànica amb cúpula de les denominades angevines, tipus rar en les nostres contrades. L'abadia estava considerada real i durant el S/ XII, dels comtes d'Anjou.

BARCELONA

El 7 d'octubre de 1990, es va anar a Barcelona, per visitar el Museu de la Ciència i també per fer una visita al Quadrat d'Or de l'Eixample, on es poden admirar els millors exemplars de l'arquitectura modernista a Catalunya.

BARCELONA

El 16 de desembre de 1990, tornarem a Barcelona per continuar les visites al Quadrat d'Or. Aquesta vegada es visita l'interior i la teulada de "la Pedrera", una de les grans obres de Gaudí.

Per la tarda s'anà al Port a visitar la Galera de tres ponts "Neptuno", atracada al moll.

VIATGE DE FIRES. 1990.

Del 29 d'octubre al 6 de novembre, es va fer la sortida anual, visitant aquesta vegada Viena i els seus monuments, els boscos de Viena, Budapest, i els pobles situats al Danubi.

La visita a la ciutat de Viena la fèrem acompanyats del soci i amic Pere Gibert que durant anys ha residit en aquesta capital. Ens mostrà el celebre Palau Reial Schönbrunn amb 1400 estancs, on ens imaginàrem a la legendària Sissi. Ens parem en els palaus de Belvedere d'estil barroc, el Parlament edifici del segle passat, Ajuntament, Universitat, Teatre Nacional... Fins i tot assistim a un concert.

A Budapest es visità la Catedral, Palau Reial, Museu Ullà de Santa Margarida i els diversos monuments de la ciutat.

La tornada es feu per Salzburg i es dinà a Innsbruck igual que en l'anada.

GIRONA

El dia 17 de març de 1991, i amb motiu de l'Exposició del Modernisme a Girona, es va fer una visita al Museu Històric de la Ciutat. Ens vàrem trobar a l'escalinata de la Catedral, i després de visitar l'exposició, vàrem fer un recorregut pel sector de la Catedral.

DELTA DE L'EBRE

El dia 14 d'abril de 1991, un grup d'associats repartits entre un autocar de 60 places i dos cotxes particulars, ens vàrem desplaçar a Amposta. Allí, pujàrem al vaixell que ens portà a fer la passejada pel Delta. Dinàrem a bord amb música i explicacions sobre la fauna i vida de les poblacions del Delta. Es va fer una visita a l'illa de Buda.

SETMANA SANTA A CASTELLA

Del dijous Sant al dilluns 1 d'abril de 1991, es va anar a Castella. Passant per Burgos es va arribar a Valladolid, on s'hi va fer estada. Divendres Sant vàrem anar a veure la processó, que té els passos amb les famoses escultures de Berruguete. Es varen visitar també les ciutats de Salamanca, Palencia i Zamora.

VISITA A L'EXPOSICIÓ; XINA 1000 ANYS D'ART I CULTURA.

Dia 25 de maig de 1991.

Ubicada al Centre d'Exposicions Santa Mònica de Barcelona, aquesta mostra presenta 104 peces de l'art xinès, procedents del Museu de Pekin. Les peces

CREUER PER LA MEDITERRÀNIA

representen diferents èpoques, des del segle III a.C., amb la dinastia Qin, fins el final de la dinastia Tang l'any 907 d. de C.

La majoria de les peces provenen de la regió de Shaanchi. D'entre elles destaquen dos soldats de tamany natural, procedents de Lingtong, lloc aquest on es trobaren milers d'aquests soldats, fets en terracota i de tamany natural. Aquesta col·lecció ja es considera la vuitena meravella del món.

VIATGE DE L'ANY 1991. PARÍS

De l'onze al divuit d'octubre es va fer aquest viatge. A París es varen recórrer els diferents barris, carrers, places i jardins de la ciutat, i es visitaren diferents museus: el musée Carnavalet, musée Cluny, musée Orangerie, musée d'Orsay i el Louvre. També els monuments importants de la ciutat: Tour Eiffel, Palais et jardins du Luxembourg, la Madeleine, Notre Dame, Sainte Chapelle, Invalides, etc..

En el decurs de l'excursió, un grup representatiu de l'Entitat visita el Director General de la UNESCO per tractar el tema de "Girona Antiga i Monumental, Patrimoni de la Humanitat".

CATALUNYA EN MINIATURA

Dia 24 de novembre de 1991.

Es tracta d'un parc on s'hi troben reproduccions a petita escala dels nostres monuments.

Gaudim novament de tot el patrimoni visitat durant les sortides que hem fet al llarg de 20 anys. Dinem en el mateix recinte i retornem a casa a la tarda.

CASC ANTIC DE GIRONA I MUSEU DARDER

Aquesta sortida es va fer el dia 8 de desembre de 1991. La finalitat era veure les novetats trobades a Girona, i recordar aspectes de la Girona de sempre.

Primerament vàrem veure la Farmàcia Antiga de l'Hospital de Santa Caterina. Pujàrem després a Torre Gironella, i des d'allí, vàrem anar baixant pel Passeig Arqueològic. Visitàrem el burg de Sant Pere de Galligans, i els Banys Àrabs.

Després de dinar al Santuari del Col·lell, anàrem a veure el museu Darder de Banyoles, i férem una volta per les instal·lacions olímpiques..

Després, tornada a Girona, per

assistir a una sessió musical al saló de descans del teatre Municipal.

CONJUNT D'ESGLÉSIES ROMÀNIQUES DE SANT PERE (TERRASSA) EGARA

19 de gener de 1992.

Egara Antiga ciutat romana, creada sobre un Oppidum ibèric. Fou important al segle V, quant es creà el Bisbat d'Egara.

Sobre una primitiva basílica paleocristiana del temps de Constantí, s'hi construí la basílica episcopal dedicada a Santa Maria, i el baptisteri primitiu fou traslladat a una petita església anexa dedicada a Sant Miquel. Aquesta església, és molt interessant, és de planta octogonal, amb cúpula sobre capitells i columnes. Aquest conjunt es completa amb una tercera església dedicada a Sant Pere, que fou destruïda durant la dominació musulmana..

Santa Maria Església d'una sola nau, cimbori, cúpula octogonal, i campanar quadrat de dos pisos sobre la cúpula.

Sant Pere, planta de nau única, afegida al segle XII. Els murs estan decorats amb pintures i una cornisa de mènsules acabada en forma de cara humana. Un retaule de pedra amb pintu-

res modifica l'antiga capçalera.

Visitarem també el Castell i Cartoixa de Vallparadis, que allotja el Museu Municipal d'Art. Imponent edifici, del que en destaca l'edificació que fou la capella, i també veiérem la Casa Museu Alegre de Sagrera, notable edificació noucentista, amb un jardí a la francesa i valuoses col·leccions i pintures murals.

MUSEU D'ART DE GIRONA

El dia 1 de març de 1992 es va visitar aquest museu dedicat a l'art pre-romànic, romànic i gòtic, a fi de veure-hi les noves instal·lacions.

BARCELONA OLÍMPICA

El dia 29 de març de 1992, i acompanyats per un guia del C.O.I., vàrem visitar les instal·lacions arrenjades per a les Olimpíades de Barcelona. Vàrem veure les instal·lacions de Vall-Ebron, l'Estadi Olímpic, El Palau Sant Jordi, la Vila Olímpica i la torre de Collserola.

EMPÚRIES OLÍMPICA

Dia 26 d'abril de 1992.

Els establiments grecs i romans

d'Empúries són els més antics de la Península Ibèrica i constitueixen un conjunt històric excepcional.

Amb motiu de les Olimpíades que es celebraren a Barcelona pel juliol de 1992, es feren noves prospeccions i excavacions que van posar de manifest noves restes conservades d'aquestes antigues ocupacions.

Vàrem visitar a la Neapolis (ciutat grega), les muralles del segle IV a.C. Dins el recinte romà, l'àgora i les excavacions del fòrum.

MORELLA. ALCAÑIZ. PEÑÍSCOLA "AL MAESTRAZGO"

Dies 22, 23 i 24 de maig de 1992.

El primer dia sortírem a les 6 de la tarda, arribant a l'hotel Calpe per sopar. El dia següent el dedicarem a visitar Alcañiz guiat pel Sr. Reixach durant el matí, posteriorment anem a dinar a Morella i a la tarda amb una guia local, es feu la visita al barri vell i a la tarda sortírem en direcció a Peñíscola, per sopar i dormir a l'Hosteleria del Mar. Al matí següent el varem dedicar a fer una visita a la població i després de dinar retornem novament a casa.

EXPOSICIÓ CATALUNYA MEDIEVAL

El 6 de juny de 1992, es va anar a Barcelona per visitar l'exposició "Catalunya Medieval". La mostra realitza un interessant recorregut a través del romànic i el gòtic, període decisiu per entendre la veritable essència del nostre Patrimoni artístic i històric. L'exposició es va fer en tres sales. La Pia Almoina, on s'hi reuniren les peces del romànic català, el saló del Tinell, dedicat al regnat de Jaume I, i l'església de Santa Agata, dedicada al gòtic.

VIATGE EXTRAORDINARI DE FIRES. BURDEOS I LE PERIGORD

Del 19 al 23 d'octubre de 1992 es va fer aquesta sortida, seguint les rutes del vi i prehistòrica. El recorregut va ser el següent: Primera parada a Carcassona per visitar la ciutat emmurallada que ja coneixem. Sortida cap a Bergerac, ruta del vi i, passant per la Dordonya, parada a St. Emilion, coneguda per les seves caves. Durant la ruta poguerem admirar el castell de la Borderia.

Ja a la ciutat de Perigord, efectuarem la visita a la ciutat i veïrem el seu museu. Al dia següent es va visitar Montignac, la Cova de Lascaux, Les Eyzies de Tayac, Sarlat (capital del Perigord Negre) i Rocama-

dour, molt visitada pels pelegrins de l'Edat Mitja, i on veiérem la Verge Negra. El darrer dia, dedicat a la tornada, vàrem parar a Toulouse.

EXPOSICIONS A BARCELONA

El 12 de desembre de 1992 es va tornar a Barcelona per visitar dues importants exposicions que tenien lloc a aquesta ciutat.

La primera va ser "ROMA A CATALUNYA". Ubicada al Palau Robert, la mostra ens permet conèixer de més aprop l'època romana a les nostres contrades.

L'altre exposició visitada va ser la col·lecció privada "Picasso", de Peter Ludwig. Està ubicada al Museu Picasso i permet conèixer obres d'aquest pintor, desconegudes per el gran públic. Hi han autorretrats de joventut, pintures de l'Època Rosa i primers assaigs de cubisme.

EXPOSICIÓ INTERNA- CIONAL DE PESSEBRES D'OLOT

El 31 de gener de 1993, es va anar a Olot a visitar l'exposició internacional de pessebres. La mostra estava repartida de la següent manera:

- Can Trinxeria: Exposició Iberoamericana

- Casal Maria: Pessebres d'Europa.

- Sant Esteve: Pessebre català.

- La Carbonera del Teatre Principal: Pessebrisme olotí.

- Museu Comarcal: Exposició Ramon Amadeu.

PERALADA. SANT FELIU DE GARRIGA. PALAU SAVERDERA

El dia 21 de febrer de 1993, es va fer aquesta sortida, visitant llocs que no per coneguts són menys interessants.

Es va visitar el Palau-Castell de Peralada, el museu del vidres l'església i el castell de Sant Feliu de la Garriga, i l'església romànica de Palau Saverdera.

A la tarda vam anar a Castelló d'Empúries. Visitarem l'església, l'antic Palau, les cases nobles, la presó i la vila medieval.

TARRAGONA

El 7 de març de 1993, es torna a visitar Tarragona, aquesta vegada per veure les novetats a les excavacions i restauracions. Especial atenció es dedica a l'Amfiteatre, la casa Pilatos, la Necròpolis paleocristiana i les muralles. Ens acompanya un guia excepcional, el nostre associat Eudald Carbonell.

PARIS

PENÍSCOLA 1992

**NOU MUSEU DE
PREHISTORIA DE
TAUTEÜLL (TAUTAVEL-
ROSSELLO) I GORGES
DE GOLEROS AL PEU
DE LA COVA.**

El 23 del 5 de 1993 es va anar a visitar el museu de Prehistòria Antiga més important d'Europa. Allí s'hi reconstrueix la vida d'un grup de caçadors anteneandertals (450.000 anys), representats amb tota propietat, de tal foma que es poden sentir en els diorames exposats, el grunyar de l'ós de les cavernes.

En la sala de diorames es poden reviure, en escenes de tamany natural, les rel·lacions entre els homes i els animals..

Aquest museu està dotat de les tècniques més modernes de museografia, audiovisuals, didàctics, murs d'imatge, audioguia multilingües ...

Conté també una col·lecció prehistòrica excepcional amb peces paleolítiques, útils fabricats que han estat recollits dins de la cova de l'Aragó. L'Home de Tautell és l'home més antic d'Europa i és el del que coneixem més detalls de la forma com vivia.

**CENTENARI BASES
DE MANRESA**

Dia 20 -11-93

Visita guiada a l'exposició que, amb motiu de la commemoració del Centenari de les Bases de Manresa, va tenir lloc a la Casa de Cultura de Girona. La sortida es va completar fent un recorregut per la Girona Antiga. Torre Gironella i quarter dels Alemanys.

**SANT PERE DE RODES.
PALAU SAVERDERA**

20-11-93

Aquesta excursió, feta ja altres vegades, tenia com a motiu visitar les restauracions fetes darrerament al conjunt monumental de Sant Pere de Rodés. L'antiga casa de l'Abat, ha estat restaurada i es destina a fer actes i exposicions. Altres dependències restaurades han estat integrades al conjunt del monestir. La sortida es va completar visitant l'església romànica de Palau-Saverdera i la Ciutadella de Roses.

**SANTA MARIA DE
PEDRALBES I MUSEU
ARQUEOLÒGIC**

Dia 17 de desembre de 1993.

El Monestir de Pedralbes està

situat a la part alta de Barcelona, a Sant Pere Màrtir. Aquesta edificació arriba a nosaltres en perfecte estat de conservació i dins un estil únic, donat a que fou construït amb una gran rapidesa i que sempre ha estat dedicat a la mateixa finalitat: convent de monges clarises. Fins i tot ha anat conservant el mateix mobiliari.

Fou fundat per la reina Elisenda de Montcada, esposa de Jaume II, i en un principi solament hi havien 14 monges, filles de la noblesa catalana i que gaudien de la protecció real. Al 1327 s'instal·là la pròpia reina Elisenda, ja vidua, que vivia en un petit palau que fou destruït després de la seva mort, per ordre expressa de la reina, que així ho feu constar en el seu testament.

Al 1472, es signa en aquest monestir la capitulació o Pau de Pedralbes, entre representants de la Ciutat i el rei Joan II, per la que es posa fi a la guerra civil a Catalunya.

La vida del claustre es veu modificada l'any 1496 pel rei Ferran II. Segueix fins el 1835, amb la desamortització de Mendizábal. La comunitat, però pogué subsistir i conservar el monestir.

**BARCELONA: VISITA A LES
EXPOSICIONS "VERSALLES.
RETRAT D'UNA SOCIETAT":
"FOTOGRAFIA 1900-1930"**

Dia 22-1-1994

Versalles. Retrat d'una Societat: Exposició organitzada pel Musée National de Château de Versailles, la Generalitat de Catalunya i la Fundació La Caixa, és d'una gran importància, i conté 44 obres procedents de l'esmentat museu i del museu del Prado.

Fotografia 1900-1930 També organitzada per la fundació "la Caixa", recull una mostra de 160 fotografies procedents de 60 col·leccions privades i públiques, de retratistes de diferents nacionalitats, que capturen imatges de la vida espanyola entre 1900 i 1930.

**VILAFRANCA DEL
PENEDÈS I SANT
SADURNÍ D'ANOIA**

Dia 6 de març de 1994.

Vilafranca del Penedès. Situada al centre d'un nucli de comunicacions al Penedès, té una intensa activitat d'oficis agrupats en gremis durant l'Edat Mitjana: sabaters, sastres, fusters, mestres de cases..., i sobretot, teixidors. Els draps vermells de Vilafranca foren famosos i s'empraren per les

mantes dels cavalls del rei. Però la indústria dels vins, que és important des del segle XVIII, és la que la llença als mercats internacionals i la dona a conèixer a tot el món.

A més de conèixer l'activitat productiva i comercial de Vilafranca, varem visitar el Palau de Traset, antiga casa construïda el 1308, el Palau Reial, actual museu de Vilafranca, la Catedral, el Museu Lapidari i el Museu del Vi.

Vàrem anar també a Sant Sadurn d'Anoia. Aquesta ciutat ja fou important al segle passat per les seves destileries d'aiguardent, però el que li ha portat l'autèntica activitat han estat els vins escumosos, amb la primera empresa dedicada al cava: Codorniu.

**EL BAIX EMPORDÀ:
LA BISBAL. VULPELLAC.
PERATALLADA.
CANAPOST.
SANT JULIÀ DE
BOADA. LES OLIVES.**

Dia 10 d'abril de 1994.

Castell-Palau de la Bisbal. Mostra del romànic civil de l'Empordà, construït al 1161-68. La seva capella esta dedicada a St. Miquel.

Vulpellac Castell-palau del segle XIV. L'església, d'estil

gòtic tardà, està dedicada a St. Julià i a Santa Basilisa.

Peratallada Conjunt monumental assentat sobre la roca viva. Església fora muralles dedicada a St. Esteve, del segle XIII d'estil romanic.

Canapost Església amb absis quadrat, visigòtica en part, dedicada a St. Esteve.

Sant Julià de Boada. Església visigòtica de planta quadrada.

Les Olives. Església romànica i casa pairal de Can Ros.

**Última excursió amb el
senyor Reixach.**

**VIATGE DE L'ANY 1994:
LISBOA I VOLTANTS.**

Es va fer del 24 de setembre al 2 d'octubre.

La visita a Lisboa es va començar a la Plaça del Comerç, nucli neuràlgic de la Lisboa antiga, visitant els sectors de la Baixa i Rossio. A l'endemà, una guia local ens va introduir a la història de la ciutat, mentre es feia una visita panoràmica. Varem visitar després el castell de San Jorge, la Seu i part del barri de l'Alfama. També es feu la visita al parc d'Eduard VII, al Palau de l'Ajuda, al Museu de les Carroces i

el Museu d'Art Popular...

Les afores de Lisboa que es varen veure varen ser Fátima, Batalha, una de les abadies més importants de Portugal, Nazaré, població marinera amb molt de sabor local, i Alcobaça. A Alcobaça s'hi troba el Monestir de Santa Maria, ofrena del rei Alfonso I després d'expulsar els moros al 1147 de Santarem. Ovidos ciutat medieval emmurallada.

També visitarem Caldas da Rainha, població en la qual la reina Leonor, al 1480 hi va fundar un hospital. Visitarem l'Hospital termal i l'església de Nossa Senhora do Populo.

A Sintra veiérem el Palau de Pena, romàntica construcció d'estiu de Fernando de Coburgo i la seva esposa Maria II, i el Castelo de Moros, del S. VIII, la construcció més antiga de Sintra i una peça única del seu estil.

A Mafra vàrem veure el convent de marbre, un dels monuments més espectaculars per les seves dimensions. Vàrem anar després a Queluz, on es troba la residència real, replica en miniatura de Versalles.

Tornant a Lisboa, vàrem visitar los Jeronimos, el convento do Carmo i el Barrio Alto.

Ja de tornada, vàrem parar a

Setubal per visitar l'església de Jesús. Començada al segle XV, esta construïda en marbre de colors procedents d'Àrabia i té unes peculiars columnes cargolades que sostenen el sostre.

BARCELONA: MUSEU MARÉS I MOLL DE LA FUSTA

El dissabte 4 de març de 1995, es va fer una visita guiada a la sala "sentimental" o "romàntica" del Museu Marés de Barcelona. Aquest museu, disposa de diferents sales i esta ubicat prop de la Catedral. A la sortida, férem una breu entrada a la Catedral. A la tarda anàrem a passejar pel Moll de la Fusta.

VISITA AL MONESTIR DE MONTSERRAT AMB MOTIU DE LES OBRES DE REMODELACIÓ

Aquesta sortida es feu el 18 de març de 1995. Arribant a Montserrat, es va anar a missa a la Basílica. Després del cant del Virolai, l'arquitecte Arcadi Pla, director de les obres de remodelació, ens acompanyà a veure l'interior del monestir, que ha recuperat l'estructura arquitectònica de la primitiva basílica, així com altres dependències conventuals.

Aquesta excursió es repetí a la setmana següent per portar un altre grup.

**BARCELONA:
EXPOSICIÓ "ELS MOAI
DE L'ILLA DE PASQUA".
CINE-MAX.**

29.10.95.

ELS MOAI DE L'ILLA DE PASQUA: Art i cultura Rapa Nui de l'illa de Pasqua. L'exposició pretén explicar la incògnita de les migracions que al llarg de 2.000 anys van dur a la colonització de les illes del Pacífic. Societat dividida en clans, la classe regent considerava el cap suprem (Ariki Mau) com un ser d'origen diví. L'elit dominant coneixia l'escriptura, la medicina i l'astronomia. La jerarquia social atorgava un lloc destacat als guerrers, als artesans i als pescadors. La resta del poble es dedicava a l'agricultura, i els presoners de guerra es convertien en servents. El culte religiós s'adreçava a divinitats del mar i de la natura, semblants als principals deus polinesis. Aquesta exposició la va organitzar la Fundació "la Caixa".

**BARCELONA.
PALAU DE LA MÚSICA**

El 18 de novembre de 1995, vàrem anar al Palau de la Música. Edifici modernista, obra de Lluís Domènech i Muntaner, ubicada al carrer de St. Pere més Alt, és la seu de l'Orfeó Català, entitat dinamitzadora de la música a Barcelona des de 1891, i sala de concerts.

Bastit el 1905-08, és l'edifici més definidor del modernisme per la precoç utilització de l'estructura de ferro laminat i, especialment, per la seva riquesa decorativa: vidrieres, cúpula invertida de la sala d'audicions, mosaics (a la façana i a tot l'interior), pintures i escultures. El conjunt respon a la idea wagneriana de la integració de les arts, característica del Modernisme Català.

**BARCELONA:
AQUÀRIUM,
MUSEU MARÍTIM,
MOLL DE LA FUSTA**

Dia 17 de desembre de 1995.

Visita a l'Aquàrium pel matí. A la tarda, visita a les Reials Drassanes, l'edifici del gòtic civil més important del Principat, on a l'Edat Mitja es construïen les galeres i altres embarcacions. Actualment dedicat a museu

marítim, al mateix temps que s'hi admira l'estructura del edifici i les peces allí guardades, es participa en un espectacle, "la Gran Aventura del Mar", en el que, a través de la visita a diferents vaixells i escenaris, i per tècniques audiovisuals, el públic és protagonista de diferents moments de la història del mar.

SANTA PAU. MARE DE DÉU DELS ARCS.

El 28 de febrer de 1996, es va tornar a fer aquesta excursió, que no per repetida deixa d'interessar als associats i agradar sempre.

BARCELONA: UN DIA AL TEATRE

L'onze de febrer de 1996, vàrem iniciar una nova activitat: les anades al teatre. Pel matí vàrem anar a visitar el Museu Arqueològic, i a la tarda s'anà al teatre. L'obra que vàrem veure va ser "La Extraña Pareja", amb Paco Moran i Joan Pera.

EL ROMÀNIC DE LA GARROTXA: SANT JOAN LES FONTS I BEGUDÀ

Dia 25 de febrer de 1996.

Formen part del Parc Natural de la Zona volcànica de la Garro-

txa. Fins fa 50 anys, Begudà era cap de municipi. Degut a la industrialització i creixement de Sant Joan les Fonts, aquest municipi passà a ser cap de la població, essent actualment Begudà un dels seus veïnats.

Travessat el terme per l'antiga via romana, ric en aigua i presidit pel castell de Mont-Ros, aquest terme, feu dels vescomtes de Besalú que, a la desaparició del comtat, foren vescomtes d'en Bas, és ric en història i restes arqueològiques.

Hi férem les següents visites:

- Parròquia de Santa Eulàlia de Begudà. L'edificació actual és del segle XII, romànica, d'una nau, amb molts afegitons de diferents èpoques.

-Església del antic priorat de Sant Joan les Fonts. Església abacial de tres naus, d'estil romànic cistercens. És monument Nacional.

-Casa forta de Juvinya. Del segle XII, amb una torre de defensa de construcció anterior, és un edifici molt interessant. Es la casa forta conservada més antiga de Catalunya, i un bon exemple de l'art romànic civil.

-El pont romànic de Sant Joan les Fonts, que travessa el riu Fluvià al seu pas per la població, i el pont de Cossell, prop de la parròquia de Begudà. És romànic i no està documentat.

BARCELONA: PARC GÜELL I TARDA ESPECTACLE

Seguint el programa de modernisme i teatre, el 17 de març de 1996, vàrem anar a Barcelona.

Pel matí es feu la visita al Parc Güell. Obra de maduresa de Gaudí, es extraordinària la compenetració entre l'arquitectura i el paisatge del lloc. El parc es va projectar com a urbanització, però va resultar un fracàs econòmic i comercial, així que el seu propietari i promotor, Eusebi Güell, la va donar a la ciutat. La part central del parc és un prodigi de racionalisme: una gran plaça envoltada per un banc ondulat recobert amb ceràmica, centra la vida de la urbanització i, apta per tot tipus d'actes públics, és sostinguda per una sala hipòstila destinada a mercat. L'entrada principal està flanquejada per dues petites construccions, i d'ella surt una doble escalinata dividida per una barana amb jocs d'aigua i forma de dragó.

En Gaudí va tenir-hi la seva residència durant 20 anys, i la seva casa, ara dedicada a museu Gaudí es pot visitar.

A la tarda es va anar a veure l'espectacle "Barcelona City Hall".

LA PASSIÓ A OLESA DE MONTSERRAT

El 28 d'abril de 1996, vàrem anar a Olesa, per tal de veure aquesta peça de teatre popular religiós, tan coneguda a tot Catalunya.

EL ROMÀNIC DE LA GARROTXA: LA VALL D'EN BAS.

26 de juny de 1996.

Acompanyats del Doctor Pujiula, autor d'una guia de la Vall i gran coneixedor d'aquesta terra, vàrem anar a la Vall d'en Bas. Aquesta Vall va ser feu dels vescomtes d'en Bas que tingueren al Mallol, el centre administratiu del seu vescomtat. Tota la Plana presidida pel Castellot, antic castell roquer del temps dels francs, és niuada de pobles, veïnats i esglésioles que tenen el seu origen en temps molt reculats.

Vàrem veure per fora la casa natal de Verntallat, fill del Mallol. Visitàrem el poble del Mallol i les seves restes arqueològiques, que són les del castell. Anàrem a Puigpardines, església d'origen romànic molt modificada, i a l'església parroquial de Sant Esteve d'en Bas. D'aquesta església en resta la meitat de l'absis, que és romà-

nica, de tres naus i tres absis, . L'altra meitat és una construcció posterior. Finalment anàrem als Hostalets d'en Bas, poble molt pintoresc, amb els seus balcons plens de flors i envoltat d'un paisatge d'una bellesa espectacular.

BARCELONA. EXPOSICIÓ "MIL ANYS DE BUDISME TIBETÀ"

El 17 de novembre de 1996, es va visitar aquesta exposició.

Per submergir-se en la cultura tibetana és necessari entendre el significat que tenen les paraules art o originalitat. L'obra d'art l'entenen com un regal dels éssers il·luminats i no pas com una cosa ideada per l'home. L'artista s'oblida de si mateix i es converteix en un mitjà que dona forma.

L'exposició està dividida en tres grans àrees temàtiques: la Història Sagrada Tibetana, els ordres budistes i els mons tibetans perfeccionats. El recorregut s'inicià amb una gran escultura de Vajrapani, la deïtat protectora d'aquesta exposició.

EXCURSIÓ A L'ALTA GARROTXA.

Dia 23 de febrer de 1997.

CASTELLOT DE BEUDA: Format per una torre rodona, una

sala, una cisterna i unes muralles. Les primeres notícies documentades el situen cap a l'any 1000 i fou abandonat a finals de l'Edat Mitjana pels Queixas, al fer construir el castell gòtic de Beuda.

SANT FELIU DE BEUDA:

Aquesta església és la parroquial de Beuda, de planta basilical de tres naus, amb absis semicirculars, hi ha una escala lateral per pujar al campanar. L'edifici fou construït amb grans blocs, propi del segle XII. Forma part d'aquest grup d'esglésies senzilles de planta basilical, poc freqüents en aquesta comarca, i l'única amb una sola coberta per les tres naus.

SANTA LLUCIA DE BEUDA:

Situada dins la demarcació de Segueró, solament s'arriba amb autos petits i per tant no la visitarem.

SANT PERE DE LLIGORDA:

Documentada per primera vegada al 1079. Té un campanar d'espadanya de doble obertura, el qual sobrealtà al segle XVIII, es convertí en una torre coronada per una teulada a dos vessants. Una sola nau de planta de creu.

SANT SEPULCRE DE PALE-

RÀ: Es tracta d'un dels edificis més interessants de la zona i no ha estat gens fàcil aconseguir la clau per la visita. Documentada al 1075, fet edificar per Arnau Gondfred, senyor de Palera. Es concedí a aquesta basílica el

privilegi d'immunitat de trenta passos al seu voltant i als seus visitants, les mateixes gràcies i privilegis que els qui visitaven el Sant Sepulcre de Jerusalem. Fou un priorat benedictí que finalitzà amb la llei de desamortització l'any 1835. Al segle XVIII es denominava St. Domènec de Palera i fou declarada monument nacional, al 1964. Actualment s'hi apleguen els cavallers de l'orde del Sant Sepulcre. L'edifici és extremadament senzill, sense arcs de reforç a les voltes, amb pilars de separació entre les naus de planta rectangular, estil del darrer art pre-romànic.

SANTA MARIA DE PALERA:

Apareix com a parròquia al 1085. També és una edificació -senzilla, d'una sola nau coberta amb volta de canó i reforçada per dos arcs torals. El campanar original era d'espadaña, reformat i convertit en torre.

CASA NOGUER DE

SEGUERÓ: Aquesta gran masia, és una de les més importants de la comarca. La genealogia dels Noguer, és coneguda des del 1203 i el cognom perdura fins el segle XIX, que passa als Olives de Lledó i als Vayreda d'Olot. L'edifici actual és del S/XVIII, té diverses sales decorades amb pintures i ric mobiliari, amb caixes de núvia, ceràmica, quadres i valuoses peces decoratives. La capella està dedicada a St. Teofil, és neoclàssica, té figures de l'es-

cultor Amadeu. La fama i riquesa de la masia es recull en els coneguts versos:

Si voleu saber qui són
els més rics d'aquesta terra,
són el Vilar de St. Boi,
el Noguer de Segueró
i l'Espona de Saderra.

En l'actualitat es molt difícil de mantenir una propietat privada d'aquestes característiques.

EXCURSIÓ AL ROMÀ- NIC DE LES NOSTRES COMARQUES: MEDINYÀ, ST. JULIÀ DE RAMIS, PALOL DE REVARDIT, CAMÓS.

DIA: 13-4-1997

MEDINYÀ: El nucli antic està situat al voltant del castell i la seva antiga capella esdevingué posteriorment parròquia, dedicada a St. Sadurní, documentada al 1098. Senyors del castell foren els Medinyà fins el S/ XIV que continuaren els Xetmar. La part més antiga del castell és una torre de planta circular, seguida d'una edificació del S/ XVIII i una altra fortificada de dos pisos. L'antic hospital fou construït al 1398, amb capella pròpia dedicada a St. Jaume. Al veïnat de Sta. Fe, amb l'església romànica dedicada a la mateixa santa.

PALOL DE REWARDIT: Aquest terme comprèn els pobles i antigues parròquies de la Mota i Riudellots de la Creu, els veïnats de la Banyeta i la Begudà. L'Església parroquial està dedicada a St. Miquel i documentada al 1076 és un edifici romànic d'una sola nau, amb dues d'afegides posteriorment absis semicircular amb fris, campanar de planta quadrada i la porta a migdia és d'època més tardana.

CAMÓS: Comprèn dos nuclis de poblament entorn de les parròquies de Santa Maria de Camós, St. Vicenç de Camós i l'església de Santa Magdalena de Noves, que apareix documentada com a església del Mas Novis al 1303, és un edifici d'una sola nau amb volta de canó, d'aquest conjunt és la més interessant, doncs Sta. Maria de Camós fou reformada totalment all'1906 i del primer edifici solament resta un mur i una finestra. St. Vicenç era l'antiga parròquia, documentada al 1019.

SANT JULIÀ DE RAMIS : Comprèn actualment el poble de St. Julia, l'antiga parròquia ha restat com a santuari sota l'advocació dels antics patrons secundaris: St. Cosme i St. Damià o els Sants Metges. Avui motiu de celebració per la seva recent restauració. És un edifici romànic del segle XI, que sofrí algunes modificacions en època moderna, de tres naus estre-

tíssimes i allargades, absis amb arquacions i absidiola llisa al sud i a nord ha desaparegut sota una construcció quadrada.

VIATGE A L'ANY: AIGÜES MORTES, AVIGNON, NIMES.

27, 28 i 29 d'octubre de 1997

Aquest programa fa molts anys el tenia en ment el Sr. Reixach i foren moltes les vegades que va aplaçar-lo per una altra ocasió. Finalment hi anem guiats per la Rosa Sargatal.

SETE, Aigües Mortes, visita del recint emmurallat, **AVIGNON,** visita guiada a la ciutat, Visita al Palau dels Papes.

Nimes, visita també guiada a la ciutat i els seus monuments: Meson Carrée, Les arenes, Les Jardines de la Fontaine.... (Carcassona. Narbona o Montpelier)

EXCURSIÓ: VILAJOAN (CASTELL I ESGLÉSIA), PONTÓS, GARRIGAS I VILAÜR

12 del 10 de 1997

VILAJOAN: Castell de Vilajoan, propietat del nostre associat, el Dr. Vila Eurch.

L'estructura d'aquest castell

MEDINYÀ, STA. FE, STA. MAGDALENA DENOVES, CAMÓS, STS. METGES, ST. JULIÀ DE RAMIS.

està format de pedra quadrada, a la porta principal hi ha l'escut de la família Pontós (un pont amb dos arcs). Les finestres exteriors són gòtiques. Les portes defensades per aspilleres. L'església és romànica, amb portalada de pedra amb dos arcs en degradació.

PONTÓS: El nom procedeix de Pontons degut a l'existència de ponts, donat que està situat entre dos rius. St. Martí de Pontós s'esmenta ja al 1279, però l'església actual està bastida sobre la romànica, de la qual resten diversos vestigis.

GARRIGAS: Tots els llocs del municipi pertanyien a la baronia de Siurana d'Emporda. L'església està documentada al 1273 i dedicada a St. Miquel i no està ubicada en el nucli principal, sinó a uns 500 mts. Edifici romànic del S/ XII d'una sola nau i absis semicircular, campanar de cadireta que posteriorment es transformà en torre.

VILAÜR Bonica població amb restes de muralla. L'església dedicada a St. Esteve.

EXCURSIÓ INVITACIÓ AJUNTAMENT D'AMER

16 de novembre de 1997

Recepció en l'Ajuntament d'Amer, d'on es sortirà per fer una visita guiada als llocs d'interès, (Plaça porxada, absis de l'antic

monestir de Sta. Maria d'Amer església romànica de Sta. Maria, Barri del Pedreguet, Museu Etnològic Lluís Sidera), la galeria d'art Pedreguet.

Els primers pobladors d'Amer es varen instal·lar al Puig Galí en el segle IV i fins al S/ IX no s'en sap res més, en aquesta època s'instal·la un petit nucli del monestir de St. Medir, i un segle més tard construíren el Monestir i la resta de monjos es traslladaren a Amer començant a néixer la població als voltants de les dependències eclesiàstiques fins al 1274, que Amer era tant important que es creà un mercat, aquesta prosperitat queda frenada pels terratrèmols de 1427, que enderroquen gran part de la població i el monestir i la pesta de 1483 que mermà la població seguit del problema remença que converteix la població en camp de batalla.

BARCELONA . VISITA A "LA PEDRERA"

14 de Desembre de 1997.

LA PEDRERA: Amb la darrera restauració, la casa Milà dona la imatge que l'autor dissenyà. La Caixa de Catalunya ha subvencionat les obres i el seu objecte era el de recuperar el protagonisme dels patis interiors. A les golfes hi ha un audiovisual "espai Gaudí". Aquesta casa

inspirada en les muntanyes de Montserrat. Els Milà es fitxaren en la Casa Balló del mateix arquitecte, però volgueren superar-la i començaren les obres al 1906 i la pedra començà a arribar de tres punts de Catalunya. Prengué el mot popular de "La Pedrera" per aquest motiu. La idea de l'arquitecte era de prescindir de les parets de càrrega i edificar sobre pilars, fou una gran innovació, així com els sostres irregulars, formes ondulants, tot era sorprenent pels barcelonins, però els realment sorpresos foren els promotors de l'obra, que veien com es disparaven les idees d'en Gaudí i al mateix temps el pressupost i en 1912 acaba la història en els tribunals, guanyant en Gaudí. L'opinió pública deia que la casa era obra meitat de S. Antoni i meitat del dimoni, mentre el Sr. Milà estava encantat amb la popularitat que li donà aquella desorbitada casa, la Sra. Milà passa a ser convidada a festes i festetes, per la seva popularitat i tot i que seguia malparlant d'en Gaudí, estava feliç amb la nova fama.

EXCURSIÓ

quadern extraordinari n.º 9

25 anys (1972-1997)

AL ROMÀNIC DE LA GARROTXA

25 de Gener 1998

St. Miquel de Campmajor, església romànica i casa modernista. Pont d'En Valentí, Santa Quitèria, Falgons, església romànica i castell. El castell és privat, però, gentilmente ens obren les portes els propietaris Srs. Montero, amics dels nostres associats de Lloret de Mar.

BARCELONA: EXPOSICIÓ ELS ÍBERS I TEATRE

8 de març de 1998

L'EXPOSICIÓ: la idea d'aquesta exposició va néixer a l'any 1984, durant una excavació a la necròpolis ibèrica de Cabezo Lucero a Alacant, començant una sèrie de tràmits i gestions per dur-la a terme i finalment al febrer de 1995 el Ministeri de Cultura va anunciar que no podia continuar amb el projecte, però que donaria el suport polític per dur a terme el tant ambicionat

OLOT

MIERES

ST. MIQUEL DE CAMPMAJOR

PONT D'EN VALENTÍ

STA. QUITERIA

projecte, finalment la Fundació "La Caixa", va assumir tot el cost i es va crear un comitè entre entitats espanyoles, franceses i alemanyes i l'exposició es va inaugurar a París al Grand Palais en el mes d'octubre.

EXCURSIÓ AL MODERNISME DE BARCELONA

DIA: 26 D'ABRIL 1998

Continuem el programa dedicat a conèixer el Modernisme a Barcelona, centre d'arquitectura modernista amb més de la meitat de les 2.000 obres catalogades. A partir del prestigi i brillantor de la capital, s'anà estenent per tot Catalunya, implantant-se en edificis religiosos, civils, botigues, fonts, fanals, cases unifamiliars, moldejats del ferro, vitralls, ceràmica, mobiliari...

Aquest moviment artístic dels darrers anys del S/XI i primers del XX, arriba al seu punt de màxim esplendor al 1900, i es manifesta com a moda basada en línies sinuoses, asimètriques, ornamentals i colorista. Coincideix amb una euforia econòmica i inquietut social, època de brillantor a tot Europa abans de la I Guerra Mundial (la belle époque). Temps d'optimisme científic i tècnic, de prosperitat i creativitat.

Visita al Museu de la Música, actualment ubicada al Parc

Güell, Patrimoni de la Humanitat, segons la Unesco, una de les obres més conegudes de Gaudí, que va planejar com a ciutat-jardí, projecte massa ambiciós que mai es va realitzar, solament els edificis de l'entrada, l'escalinata presidida pel drac que porta a la sala prevista com a Mercat, amb 86 columnes que sostenen el sostre de mosaic i que són la base d'un gran mirador a la ciutat. Després, Teatre Poliorama "EL FLORIDO PEN-SIL".